

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{24}$ strani	Din 80.—	$\frac{1}{16}$ strani	Din 350.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 1000.—
$\frac{1}{12}$ strani	Din 160.—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 500.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 2000.—
$\frac{1}{6}$ strani	Din 250.—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 700.—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Štev. 22.

V Ljubljani, 30. novembra 1931.

Leto 48.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkovcih pri Lovro Peto-varju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržalu; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljke.

Apneni dušik 16%, v vrečah po Din 195 za 100 kg, v pločevinastih posodah Din 210 franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno v pločevinastih posodah Din 215 za 100 kg, franko skladišče. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.— za kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kalijeva sol 42%. Na drobno po Din 164 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 85. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 118 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Mešano gnojilo K. A. S. mineralno, ki vsebuje 8% kalija, 2% dušika in 8% fosforove kisline po Din 130 za 100 kg.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 138 za 100 kg. vreče po 50 in 75 kg, franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno z uvoznino in prevoznimi stroški Din 142 za 100 kg. Za 1 ha 400 do 600 kg.

Razklejana kostna moka, 30% fosf. kisline, $\frac{1}{2}$ % dušika po Din 95.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudniški superfosfat 16% po Din 90.—, 100 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 95.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra 18%, po Din 94, vsak odstotek po Din 6.— več za 100 kg. Pri vagonškem odjemu cene po dogovoru. Opozarjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žlindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg.

Lanene tropine za 38/40% beljakovin in toličče po Din 2.40 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 7 za kg, na drobno Din 8.— za kg.

Riblje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po $\frac{1}{4}$ litra Din 18.—, v steklenicah po 1 $\frac{1}{2}$ l Din 30; v posodo kupca po 22 Din za kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 82 (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Slamorenznica KS 2A za ročni pogon Din 2000.

Slamorenznica Kōla H320 za motorni pogon po Din 3200.

Slamorenznice Borek: JS8 po Din 1680, VS10 po Din 1890, VFS12 po Din 2200, VFSR12 z verigo po Din 2250, VFS14 z verigo po Din 2770, Alpina 12 po Din 2350, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2600, z varnostno varovalko Din 2800, EAS za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, EBSB za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100, Rapid 12 po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobiljač (šrotar) za oves EMO po Din 2000.

Reporeznica Borek EWC po Din 980, EWL po Din 740, EWO po Din 740.

Reporeznice, domače, male po Din 370, velike po Din 700

Telečji napajalniki po Din 130.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 30.

Gobčni odpiralci Expres Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, E2 za 100 lit. po Din 1400, F za 140 lit. po Din 2000; G za 200 lit. po Din 3800.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, KI 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 40 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatlicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom, 90 literski po Din 1700.

Brzoparilnik domači, s pocinkanim kotlom 60 literski po Din 1030; 80 literski po Din 1150.

Garkon zoper živalske kožne bolezni 15 Din.

Živinozdravniški predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta Din 70, za goved po Din 220; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre)

po Din 80; obroči za blike poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutnino celoidne po Din —.25 za komad, aluminijaste z številkami po Din —.75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1.50 za komad.

Sikuro. hlevski odpjenjač komad Din 10.

Sadlarski in vrtnarski predmeti.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50; v sodih po 100 kg po Din 9.— za kg, v sodih kupca po Din 10.— za kg; najmanj 25 kg.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 26, po 5 kg Din 22 za kg.

Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za kg, 1 kg Din 30.

Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po Din 18 po četrt litra po Din 40.

Arsol po 500 gr po Din 25.

Sulfarol 500 gr po Din 25.

Cepilna smola v škatljicah po ½ kg po Din 8; v škatljicah po ¼ kg po Din 15; ½ kg po Din 28.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.

Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.

Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 15.—, 25.— in 46.—.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trti od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd Din 135 do 150, peresa k škarjam po Din 1.

Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.

Drevesne ščetli (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.

Strgule za drevje po Din 26.—.

Škropilnice ročne, Perras, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20.— za komad.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2600.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile s 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1200.

Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1540.

Samodelne nahrbtne škropilnice K. 8 litrov po Din 960.—, 12 litrov po Din 1040.—, 16 litrov po Din 1200.—, vse z 4 metersko bambusovo cevjo.

Škropilnice, Flickove nahrbtne po sistemu Jessernigg po Din 740 komad, s pumpo na poteg po Din 740 za komad.

Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad.

Stiskalnice za sadje 65 litrov po Din 1200, 100 litrov po Din 1850.

Škarje za striženje mej od Din 40 do Din 120.

Arbocol lepilo za drevesne pasove 250 gr po Din 24, 500 gr po Din 40.

Papirnat drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.

Papir za lepljive pasove po Din 1 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Rafija ličje, kg po 18.— Din.

Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 90.

Vrtne zalivalke „Jalag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215, 3 lit. Din 155.

Wilbis-mast zoper zajce Din 21.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.

Eoonit za čiščenje vina po Din 50 za kg.

Saloldin (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 300 kg. a Din 5.60 za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.— za 1 kg.

Uranija zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po ½ kg Din 33.—, v zavitkih po 15 dkg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwille po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480,

prava francoska Superieur po Din 500, in original Austria po Din 500 za komad.

Potrebnščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, **razpršilnik** Deut po Din 130, navadni razpršilnik po Din 16. **Prehodna pipa** z brizgalno cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter.

Gumijeve kroglice po Din 2.— do 2.50.

Gumijeve plošče po Din 10.— za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplalniki, ročni, a Din 65 za 1 komad.

Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojilne sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 930, 360 cm po Din 950, 390 cm po Din 975, 420 cm po Din 1000, 450 cm po Din 1025. 290/420 cm po Din 1150.

Gnojilne črpalke, domači izdelek, v dolžini 3 m Din 600, 3.30 m Din 635, 3.60 m Din 670, 3.90 m Din 705, 4.20 m Din 740, 4.50 m Din 775.

Gnojilne sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.

Gnojilna sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250. 3.5 m po Din 1300: podaljšek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojilne sode po Din 98.—.

Robkač za koruzo EMR po Din 1120, mali ročni po Din 110.

Lopate za štihanje po Din 24.

Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi rogli po Din 14, s štirimi po Din 15.

Vile garantirane, s štirimi rogli po Din 25, s tremi rogli Din 23.

Francoski ključ (francozi) Rapid, mali po Din 35, veliki po Din 100 za komad.

Sackovi plugi in plužni deli:

D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 900.— s plužno na vijake Din 1100, D6MNR 750, D5MNR Din 700, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazdni plug ZH9 po Din 1520, obračalni plug NW5 po Din 1150, NW7 po Din 1150. Plug D6A po Din 700, E6WN po Din 730, dvobrazden lahki ZRB6 po Din 1100.—.

Osipalnik DHUN po Din 700. **Osipalnik BHR** a Din 400.

Glave D9SS po Din 410, D8MN po Din 400, D7MN po Din 300; D6MN po Din 270; SUN na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din; HNW7 po Din 470, osipalnik DHUN po Din 480. **Glave L5** po Din 200, L6 po Din 220, H6WN po Din 260.

Glave URB4 za lesene pluge po Din 150.

Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.

Črtala za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D6MN po Din 90; za D7MN po Din 100.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.

Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Plužna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1.200.

Plužna na vijake po Din 650.

Plužne, enokolesne po Din 170.

Brzoklepalnik „Stubaler“ po Din 370 za komad.

Brane:

Dvodielna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700.

Trodielna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg, Din 1300.

Dvodielna njivska brana I široka 2 m, težka 88 kg Din 1350.

Trodielna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m, Din 1450.

Travniške brane z zvezdnimi členki Z. 2, široke 1.50 m, težke 47 kg Din 700.—, Z 3 široka 1.85 m, težka 57 kg po Din 780.—, Z 5, široka 1.50 m, težka 53 kg po Din 720.—.

Travniške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 80 kg Din 1000. N 4, široke 1.50 m, težke 65 kg po Din 900.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodielna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana KW2, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodielna po Din 1350.

Lahke posevne IVaL po Din 520; IVbL po Din 450.
 Brane na krožnike SEIOL Din 3500.
 Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg. Din 650, ročni po Din 160.

Izluščevalec za deteljo EVSM Din 1650.
 Triljerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3450, V/2 po Din 4850, II/1a po Din 2350.
 Heidov triljer sortator, razred XXV, znamka Ia Din 6450.
 Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800.

Sejalni stroj Sack H9 po Din 2700.
 Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500, petnajstvrstni po Din 4800.
 Senior ročne sejalice H po Din 920, L4 po Din 1.150.
 Vitelj (gepelj) EGB po 3000 Din; transmisija za vitelj E po Din 1630, D800 po Din 540.
 Bencin motorji Lorenz 2½—3 KS Din 8000, 3—4 KS Din 10.000, 3—4 KS stabilni Din 9000, 4—5 KS prevozni Din 14.000.

HERAKLIT

PLOŠČE

SO NAJBOLJŠI STAVBENI MATERIAL ZA
 HLEVE
 SVINJAKE
 KOKOŠNJAKE
 GOSPODARSKA POSLOPIJA, HIŠE I.T.D.

ZAHTEVAJTE
 POJASNILA PRI

MATERIAL, TRG. D. Z O. Z.

LJUBLJANA
 DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 36/I.

GENERALNO ZASTOPSTVO:

„ALPEKO“ TRGOVSKO IND. DRUŽBA Z O. Z.
 LJUBLJANA — ZAGREB
 TELEFON 29-30. TEL. 44-85

PORTLAND - CEMENT

Znamke „SALONA“ (Tower), „TITAN“, „EXELSIOR“, „LAVOCAT“ in „PRIMA“ kakor tudi visokovredni cement znamke „COLOSSUS“ in „MARTELLO“ dobavimo v juta in papirnatih vrečah vsake množino po konkurenčnih cenah iz naših skladišč:

Ljubljana:
 Masarykova 23

Celje:
 Klavniška 1

Maribor:
 Einspielerjeva 7

Za vagonске dobave zahtevajte izjemne ponudbe!

„ALPEKO“

TRGOVSKO-IND. USTRIJSKA DRUŽBA,
 LJUBLJANA

GOSPODARJI!

PRED NAKUPOM VAŠIH GOSPODARSKIH STROJEV OBRNITE SE NA

K. & R. JEŽEK

TOVARNA GOSPODARSKIH STROJEV, LIVARNA ŽELEZA IN KOVIN

MARIBOR - MELJE 103

PRVOVRSTNI IZDELKI
 POPOLNO JAMSTVO - NIZKE CENE - NA OBROKE

Naročila na sadno drevje.

Iz drevesnice Kmetijske družbe v Ljubljani se bodo oddajale za spomladansko saditev meseca marca sledeče vrste sadnega drevja:

1. **Visoke jablane:** Bobovec, Jakob Lebel, Ontario, Dolenjska voščenska, Mošančkar, Damasov kosmač, Belfler, Baumanova reneta, Landsberška reneta I. vrsta po Din 12•50
II. vrsta po Din 8•—
III. vrsta po Din 4•—
2. **Visoke žlahtne hruške:** Hardijevka, Avranška, Boskovka, Klapovka, Viljamovka, I. vrsta po Din 15•—
II. vrsta po Din 8•—
III. vrsta po Din 4•—
3. **Visoke moštnice:** Koroške moštnice in Ozimke I. vrsta po Din 12•50
II. vrsta po Din 8•—
III. vrsta po Din 4•—
4. **Visoke češplje:** Velika domača, velika rumena, italijanska sliva, Jeferton, velika sladkorna in Monfort sliva. I. vrsta po Din 15•—
II. vrsta po Din 8•—
5. **Visoke črešnje:** zgodnje in pozne I. vrsta po Din 15•—

6. **Pritlične jablane:** Šarlamovski, Pisani kardinal, Gdanski robač, Jonathan, Bismark, Landsberška reneta, Baumanova reneta, Belfler, Ontario, Rdeči Astrahan, Antonovka, Grafenšteinc in Rdeči jes. kalvil, I. vrsta po Din 20•—
7. **Pritlične hruške:** Klapovka, Viljamovka, Zgod. Magdalenka, Avranška, Pastorovka, Amanliška, Dielovka, Kongresovka, Dunajska slava, M. Dr. Lucius, Mortiëlletova, Giffardovka, in Aremberška I. vrsta po Din 20•—
8. **Mareljce:** Klosterneuburške I. vrsta po Din 20•—
9. **Breskve:** Amsden in Mikado I. vrsta po Din 20•—
10. **Pritlične višnje** I. vrsta po Din 20•—
11. **Ribez** po Din 5•—

Naročila se sprejemajo le proti predplačilu,

ali proti ari, ostanek se pri pošiljlatvi povzame. Ob naročitvi zahtevajte poštno položnico za nakazilo denarja. Pri vsaki naročitvi je sporočiti železniško postajo. Manj kot 10 dreves se ne pošilja po železnici. Kmetijska družba si pridržuje pravico, poslati kako drugo pripravno vrsto, če bi naročena vrsta že pošla. Stroški za ekspedicijo drevja po železnici se zaračunajo za vsak ovoj in žel. vozni list po 20 Din.

Oni, ki želijo drevesa osebno prevzeti v drevesnici na Poljanski cesti št. 59, se morajo preje zglasiti v pisarni Novi trg 3./I. nadstr. radi plačila, ker brez nakazila se drevesa nikomur ne izročijo.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za nozemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Novi trg šte. 8. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol.

Štev. 22.

V Ljubljani, 30. novembra 1931.

Leto 48.

VSEBINA: SPLOŠNO KMETIJSKO GOSPODARSTVO: Gospodarska beda in mi. — Kako preračunavamo davke. — Vprašanja in odgovori. — POLJEDELSTVO IN TRAVNIŠTVO: Kdaj potrebuje rastlina največ hrane in od česa je sprejem hrane odvisen? — Vprašanja in odgovori. — HMELJARSTVO: Apno in hmelj. — SADJARSTVO in VRTNARSTVO: Malo razmišljanja o češpljevem kaparju. — Naprava stanovitnega sadjevca. — Vprašanja in odgovori. — Notice. — VINARSTVO in KLETARSTVO: Razglas. — Rigolanje. — Poročilo o stanju vinogradov. — Društvene vesti. — Razno. — ŽIVINOREJA in MLEKARSTVO: Plemenska odbira pri živinorejskih zadrugah. — Uvoz tujih mlečnih izdelkov. — Razno. — ČEBELARSTVO: Čebelna družina. — Notice. — GOZDARSTVO: Zavarovanje sadnega drevja. — Navodila za podiranje gozdnega drevja. — Notice. — ZADRUŽNIŠTVO: Težave in ovire zadrugnega vnovčevanja. — DRUŽBENE ZADEVE in RAZNO: Uradne vesti. — Družbene vesti.

Splošno kmetijsko gospodarstvo.

Gospodarska beda in mi.

France Magajna.

Dan za dnevom čujemo in čitamo, da je gospodarska beda kot silen in pogubonosni val preplavila ves svet. Poleg dnevnega časopisja govore o tem strokovni listi vseh vrst in nešteti izvedenci v ekonomiji se trudijo, da bi razrešili probleme, ki jim ni izlahka najti rešitve. Dejstvo je namreč, da se število vzrokov vseobče gospodarske bede imenuje legijon in je zategadelj brezupno misliti, da se bo našlo zdravilo za vse. Mi smo seveda kmetje in kot take nas predvsem zanima beda, ki se pojavlja v kmetijskem gospodarstvu. Danes, ko je postal svet majhen in tesno povezan, nas v živo zadene vsaka kriza, vladajoča v drugih, nam malo poznanih panogah občega gospodarstva; vendar je le naravno, da nas lastna stiska vznemirja najbolj. Vprašanje, če si li moremo sami kaj pomagati, je važno dovolj, da bi moralo zbsti vsakega mislečega kmeta. To vendar ne gre, da bi le obupano gledali, kako leze v propast naše kmetijstvo in ž njim vred naša samostojnost in neodvisnost.

Dejstvo, da lezejo kmetje v dolgove, je postalo tako splošno, da bomo kmalu v prepričanju, da sploh ni kmet, kdor ni zadolžen do vratu. Vzroki za to so

mногоštevilni in le preveč jih je, ki jim sami ne moremo do živenga, nekaj pa jih je med njimi, ki bi se jim izlahka izognili, če bi se le hoteli. Na primer:

Jedro nekaterih tožečih člankov, ki sem jih bil čital v „Kmetovalcu“, je prošnja, da naj ukrene vlada to, pa to, pa ono, da se gospodarska beda v kmetijstvu omili. Dobro bo, če bodo prošnje uslišane — kaj pa, če ne bodo? Če je resnica, da je nesrečnik, ki je padel v jamo razbojnikov, našel pravočasno usmiljenega Samaritana, je še večja in splošnejša resnica, da jih je bilo mnogo, ki so čakali usmiljenih Samaritanov zaman. Zanje je bila edina pomoč lastna volja, lastno prizadevanje, lastni „hočem“. Upanje, da bodo drugi pomagali, je skozi in skozi zorešeno in kmetova malodane gotova poguba.

Gospodarstvo, ki se vedno in vedno naslanja na tujo pomoč, mora propasti. Po slučaju poznam nekatere gospodarje, ki imajo premožno sorodstvo v Ameriki. Žive v večni nadi na pomoč dolarjev, medtem pa lezejo gospodarsko navzdol in se ob tej zavesti hudujejo na bogate sorodnike, ki jim ne pomagajo, kakor s par dolarji ob večjih praznikih. Pomnimo, da naši sorodniki, pa naj bodo bogati kakorkoli, nimajo prav nikake dolžnosti biti nam redni podporniki. Zategadelj, čim prej se iznebimo varljivih upanj na tujo pomoč, tem bolje bo za nas. K temu bi

Načelniki podružnic so prejeli imenike članov za leto 1932.

Pozivljajo se, da po možnosti še pred novim letom poberejo članarino za leto 1932. v iznosu od 30 Din za vsakega člana, ter jo določijo družbi, da se tiskanje „Kmetovalca“ ne zakesni.

dodal še tole: „Tuja pomoč“ ni, da mora priti ravno od države, banovine, občine, sorodnikov ali drugih; ta je lahko umevana le v nadi na obilo letino v jeseni, ki je potem ni. Pričakovano bogastvo v hlevu, na polju, v sadovnjaku ali vinogradu se čestokrat izkaže kot medvedova koža, ki jo nosi kosmatinec še na sebi. Neverjetno je, koliko je gospodarjev, ki so se zadolžili spomladi, ker so se nadejali, da bodo v jeseni prodali sadje in tedaj vrnili. Prišla je jesen, sadja ni bilo, dolg je pa ostal. O svetem Martinu prodamo vino, pa bomo plačali! Pa bo li mogoče prodati vino o svetem Martinu?

Rekel bi, da je v nas premalo trgovske žilice, premalo dalekovidnosti. Namesto, da bi redno in sproti plačevali svoje stroške z gotovim denariem in si tako ohranili svojo samozavest in neodvisnost, jemljemo potrebščine na upanje in pravimo, da bomo plačali o svetem Martinu ali pa tedaj, ko prodamo vola. Zakaj ne bi z najstrožjim varčevanjem počakali na tega vola in potem z gotovino plačali, kar kupimo v trgovini? Vem, da je težko preslišati klice po novih potrebah, ki se oglašajo vselej, kadar imamo v žepu kak dinar, a trezen razumnik bi moral vselej vedeti, kaj je nujno potrebno in brez česa se lahko živi. Če nam je lanska suknja še dobra letos, ko smo brez denarja, bi nam morala biti taka tudi, če bi imeli denar. Ako ne gremo v gostilno zavoljo praznega mošnjička, bi morala biti naša volja, da ne gremo, toliko močna tudi tedaj, ko bi imeli v predalu denar od prodanega vola.

Potem je tu naš upor proti prilagoditvi k novim, nepričakovanim razmeram. Vajeni večjih dohodkov se ne moremo prilagoditi manjšim. Kadar se naši dohodki iz kakršnegakoli vzroka nižajo, se stroški ne nižajo v istem razmerju. Preden se kmet dobera zave tega dejstva, je že omrežen z dolgovi.

Ta pojav sem imel priložnost opazovati v svoji rodni vasi. Poslednje leto obilice je bilo pri nas 1927. Krasne vsotice smo tedaj prejeli za sadje, pa tudi živina je bila tedaj še draga, zlasti mladi prasički. Od takrat naprej vsa leta do vštete sedanje jeseni nismo imeli ničesar, kar bi mogli s pridom prodati. Naše uboštvo bi potemtakem moralo biti od leta do leta večje, v resnici je pa bila beda najhujša v letu, ki je sledilo znani izredni zimi. Vkljub težkim bremenom so naši ljudje danes manj zadolženi, kakor so bili tedaj. Zakaj? Zato, ker so spoznali, da je v prilagoditvi edina pomoč. Tik po letu obilice niso hoteli verjeti, da so na pragu uboštva in so imeli velike potrebe kakor prej. Pozneje se je pa rodilo spoznanje (za mnoge, žal, prepozno), da tako ne sme več naprej in hočeš nočeš, morali so se ukloniti novemu stanju. V znatni meri so k temu pomagali tudi trgovci, ki so odklonili kredit. Ali naj bo vzrok tak ali tak, dejstvo je, da je danes marsikateri, ki lažje diha nego je pred par leti, vkljub temu, da niso dohodki prav nikjer narastli.

Bistvo obstoja vsakega podjetja temelji na absolutni zahtevi, da manj porabi nego pridela. V vsaki vasi bomo našli posamezne kmete, ki si znajo stroške urediti tako, da jih dohodki izlahka krijejo in da ostane še nekaj prebitka. Ti možje so vzor gospodarjev, pa naj rečejo sosedje o njih, kar hočejo. Taka ureditev je edina, ki nas more vzdržati na površju. Kjer te ni, je vsaka pomoč zaman. Kmeta, ki nezmislno zabrede v dolgove, ne bo rešil stric iz

Amerike, če jih bo zanj poplačal, kajti preden bo petelin trikrat zapel, bo očka že tičal v novih dolgovih.

Premislimo vse to in ni zlomek, da bi si ne mogli nekaj tudi sami pomagati!

Kako preračunavamo davke.

J. K.

Zadnja večja reforma plačevanja zemljiškega davka se je izvršila l. 1928. po razglasitvi zakona o neposrednih davkih od 8. februarja 1928. Pred to reformo se je plačeval davek o zemljiščih v naših krajih po starem avstrijskem sistemu. Čisti katastrski donos se je pomnožil s količnikom, ki se je vsako leto nanovo določil in rezultat množenja je bil davek, ki ga je plačal vsak posestnik od svojega zemljišča.

Po novem davčnem zakonu je pa zaračunavanje zemljiškega davka mnogo bolj komplicirano, ker so si zakonodajci stavili nalogo ščititi **predvsem male in najmanjše posestnike**, sorazmerno pa obremeniti večje, odnosno veleposestnike. Vsled tega se uvajata po novem zakonu dve vrsti davkov na zemljišča, t. j. **osnovni davek in dopolnilni davek**.

Potrebno je bilo iz stare avstrijske valute, v kateri so vsi čisti donosi poedinih parcel in posestni listi izraženi, pretvoriti v današnjo dinarsko valuto, obenem pa upoštevati manjšo kupno moč našega povojnega dinarja napram avstrijski predvojni kroni. V ta namen se je določil za vsak cenilni srez **količnik**, s katerim se pomnoži katastrski čisti donos v avstrijskih kronah. Tako se dobi katastrski čisti donos v dinarjih. Omenjeni količniki so za poedine sreze različni ter se kretajo v višini od 18—34. V Dravski banovini imajo cenilni srez (del) Celje, Slovenjgradec, Dravograd in Prevalje količnik 18; cenilni srez (del) Radovljica, Kranj, Ljubljana-mesto, Ljubljana-okolica, Kamnik, Logatec, Kočevje, Novo mesto, Litija, Brežice, Krško, Ptuj, Radgona, Ljutomer, Maribor, levi in desni, Celje (drugi del), količnik 20; Murska Sobota, Dolnja Lendava pa količnik 30.

V letih 1928. in 1929. se je izračunil osnovni davek na ta način, da se je novi dinarski čisti donos pomnožil z 12, t. j. 12% od čistega katastrskega donosa vsega posestva. Z novelo v l. 1930. se je stopnja zmanjšala za 2%. Zaradi tega znaša **osnovni davek sedaj samo 10% katastrskega čistega donosa**.

Osnovni davek plača pa vsak posestnik od vsake parcele, ki mu donaša donos. Ta davek tvori podlago za izračunavanje vseh doklad, kakor: banovinskih in občinskih. Za davčno leto 1930.—1931. znašajo **vse doklade povprečno vzeto 36.25% državnega osnovnega davka**.

Drugi del zemljiškega davka je **dopolnilni davek**, ki ga pa plača le oni posestnik, katerega katastrski čisti donos presega **vsoto od 1.000 Din**. Postopek pri zaračunavanju dopolnilnega davka hočemo pokazati na par primerih:

Posestnik A ima v davčni občini „P“ (davčna uprava je razdeljena na davčne ali katastrske občine) 863 Din čistega katastrskega donosa. Vsled tega plača dotičnik 86 Din osnovnega davka. Pripadajočih doklad dopolnilnega davka pa ne plača, ker znaša njegov čisti donos posestva manj nego 1001 Din. Posest. B ima v davčni občini „K“ čisti donos 1240 Din. On plača 124 Din osnov. davka, in ker presega

čisti donos vsoto 1001 Din, plača 2% dopolnilnega davka, t. j. 24.80 Din in pripadajoče doklade, v našem primeru 36.25% od osnovnega davka 124 Din, t. j. 54.95 Din; vsega skupaj torej 204 Din. Ako ima posestnik v več davčnih občinah iste davčne uprave svoja posestva, se seštejejo vsi katastrski čisti donosi v eni davčni občini in tamkaj zaračuni dopolnilni davek; osnovni davek se pa zaračuni v vsaki davčni občini posebej, n. pr.:

V občini A znaša čisti katastrski donos 830 Din, osnovni davek 83 Din; v občini B znaša čisti katastrski donos 416 Din, osnovni davek 41.60 Din; v občini C znaša čisti katastrski donos 364 Din, osnovni davek 36.40 Din. Skupni katastrski čisti donos vsega posestva znaša 1610 Din, torej je posestnik zavezan plačati dopolnilni davek, ki bi znašal v tem primeru 32.20 Din, t. j. 2% od cele vsote. Posestniku, ki ima svoje posestvo v področju več davčnih uprav, se mu zaračuni dopolnilni davek v področju vsake davčne uprave posebej, seveda, če presega čisti katastrski donos 1000 Din.

Dosedaj smo obravnavali le katastrske čiste donose, ki so se kretali med 1000 in 2000 Din, dopolnilni davek je pa znašal 2% od celokupne vsote. Čim višji je celokupni katastrski čisti donos, tem večja je procentna stopnja, kakor je razvidno iz sledeče lestvice:

Ako znaša osnovnica za izračunavanje dopolnilnega davka manj od 1000 Din, se ne plača dopolnilnega davka, medtem, ko se plača potem:

od 1000 Din do	2000 Din	2%	od osnovnice
" 2000 "	" 4000 "	3%	" "
" 4000 "	" 6000 "	3.5%	" "
" 6000 "	" 8000 "	4%	" "
" 8000 "	" 10.000 "	4.5%	" itd.

Osnovni in dopolnilni davek se pa lahko zniža, odnosno vsled raznih okoliščin odpiše, n. pr. vsled

toče, požara itd. Zmanjša se pa tudi ta davek na podlagi zakona, z dne 14. junija 1929. l., ako ima posestnik več kot 5 članov družine, ki se bavijo s kmetijstvom. Po tem zakonu se zmanjša dopolnilni davek, ako posestnik ne plača več kot 100 Din dopolnilnega davka za vsakega člana družine preko pet za 5%, ako plača 100—500 Din dopol. davka za 4% i. t. d. Znane so tudi olajšave za posestnike, ki imajo nad 9 otrok.

Kakor smo pa doznali od merodajne strani, se pripravlja za bodoče računsko leto, ki se prične s 1. aprilom 1932., ponovna preureditev davčnih dajatev, in to s posebnim zakonom, ki bo gotovo prinesel velike izpremembe in precejšnje olajšave kmetovalcem.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 2. Naše prostovoljno gasilno društvo ima motorno brizgalno, toda nikake vprege. Letos je v tukajšnjem okolišu že trikrat gorelo, in vsakokrat so uporabili, vkljub ugovarjanju, moje konje za prevoz. Bavim se namreč s prevozništvom in sem zadnjič zaradi tega izgubil celodnevni zaslužek. Ali sem dolžan Gasilnemu društvu dati svojo vprego brezplačno na razpolaganje? (I. R. v K.)

Odgovor: Za primer požara ste po zakonu dolžni dati gasilcem brezplačno svojo vprego na razpolaganje. Za to vožnjo na pogorišče ne morete zahtevati nikakega plačila, kajti tudi prostovoljni gasilci vršijo sami svojo nalogo brezplačno v korist sosedov in javnosti. Za primer pa, da se Vi bavite s prevozništvom in da ste vsled požara izgubili dnevni zaslužek, tedaj lahko zahtevate odškodnino od onega, v čigar korist ste vozili, t. j. od pogorelega, oziroma od zavarovalnice. — Sicer je pa pri večini gasilnih društev po deželi tako urejeno, da se glede vprege menjajo posamezni lastniki konj. Tako bi moralo biti organizirano tudi pri vas, da ne bi gasilci uporabljali samo Vaše vprege.

L.

Poljedelstvo in travništvo.

Kdaj potrebuje rastlina največ hrane in od česa je sprejem hrane odvisen?

Ing. J. Teržan.

Naše kmetovalce bo gotovo zanimalo, kako gradijo kulturne rastline svoje telo in plod, kakšno snov potrebujejo za zgradbo, kdaj in v kakšnih količinah potrebujejo poedine snovi iz zemlje. Od velikega števila življenskih činiteljev, ki so potrebni, da kulturne rastline dobro uspevajo in dajo dobre pridelke, hočem na tem mestu obravnavati samo one najglavnejše, ki jih rastlina s svojimi koreninami črpa iz zemlje. To so fosfor, kalij in dušik. Te tri snovi so oni deli rastlinske zgradbe, kakor so n. pr. pri modernih zgradbah železna konstrukcija, cement in pesek. Za izdelovanje železobetona pa je razen tega neobhodno potrebna voda. Istotako tudi za zgradbo rastlinskega telesa in plodu. Voda je osnovni činitelj.

V vodi raztopljene rudninske snovi črpajo korenine in jih dovajajo v zeleno listje, ki je tvornica za organsko snov: za razne kisline, sladkor, škrob,

beljakovine, staničnino i. t. d. Mlada rastlina potrebuje zelo malo hrane, ker jo ima deloma v svoji zalogi v semenu sadeža itd. Čim starejša in večja postaja rastlina, tem bolj razširja svoje korenine na vse strani in preprede ž njimi, kakor pajek svojo mrežo, zemljo na široko in globoko. Toplota in vlaga pa uravnavata življenje in delovanje rastlin. Ako se stopnjuje toplota in ž njo v pravilnem razmerju tudi vlaga, potem se rastline bujnejše razvijajo. To traja do gotove meje, takozvane najugodnejše (optimalne) toplote in vlage, kar pomeni ono stanje, v katerem se rastlina najbolje počuti. Tako, kakor postane za človeka neprijetno, ako mora uživati preveliko enostranske hrane, tudi rastlina ne prenaša v preobilni meri ono, kar je zanjo v najugodnejši meri najkoristnejše. Prevelika toplota vpliva, da rastlina pojema in usahne; pa tudi prevelika vlaga povzroča, da rastlina pogine.

Toplota in vlaga sta povsem odvisni od letnih časov. Zato se tudi rastline razvijajo sorazmerno letnim časom. Pozimi ustavijo rastline, vsled pomanjkanja toplote, vse delovanje. Spomladi pa rastline oživijo iz zimskega spanja in pričnejo z zidanjem in ustvarjanjem organskih snovi.

Da predočimo točno in jasno uporabo rastlinskih hranljivih snovi v posameznih letnih časih, navajamo številke o uporabi dušika, fosforne kisline in kalija, ki jih potrebujejo žita tekom svojega razvoja. En oral rži, ki bo dal 16 q zrnja, potrebuje:

v mesecu	kg dušika	kg fosforne kisline	kg kalija
oktober	1	0.5	0.5
november	1	0.5	1
marc	5	2.5	8
april	13	6	18
maj	7	4.5	8.5
junij	8	4	4
julij	5	3	2
	40	21	42

Največ snovi potrebuje rastlina v mesecu marcu, aprilu in maju. Ako želimo iz tega zaključiti kaj koristnega za prakso, moramo skrbeti, da gnojimo tako in takrat, da imajo posevi v tem času na razpolago hrano, ko jo najbolj potrebujejo. Zato ne smemo gnojiti ozimnin prepozno spomladi, ker prepozno gnojenje ne pride pravočasno rastlinam v hasek.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 1. Svojo njivo nameravam izpremeniti v travnik in sadonosnik. Kako pripravim zemljo za umeten travnik? (I. O. v D.)

Odgovor: Če hočete izpremeniti njivo v umeten travnik in sadonosnik, postopajte po naslednjem načinu: Sedaj v jeseni zagnojite zemljišče s hlevskim gnojem, je globoko preorjete in pustite čez zimo v odprti brazdi. Da lahko že prihodnjo pomlad posadite na tem prostoru sadno drevje, izkopajte že sedaj jame v razdalji 8 do 10 m, 1 m široke in 40 do 50 cm globoke. — Spomladi, ko se je zemlja osušila, posadite najprej sadno drevje, potem prevlečite oranico s kultivatorjem ali z močno travniško brano, da uničite mlad plevel in pripravite zemljo za setev ovsu in travne mešanice. Kako pravilno

sadite sadno drevje, se poučite v knjižici Fr. Kafol: Sadjarstvo, ki jo za 10 Din dobite pri Kmetijski družbi.

R. L.

Vprašanje 2. Moj viničar mi je ob selitvi na drugo viničarijo požel in odpeljal koruzinjo (koruzno slamo), zraslo na deputatni zemlji, ki je po § 17. vinič. reda od 20. julija 1928. moja last. Tajništvo viničarske organizacije pravi, da koruzinja ni koruzna slama in da torej ne spada pod „slamo“ v zmislu vinič. reda. Ali je koruzinja tudi „slama“? (L. Š. v R.)

Odgovor: Koruzinja, to so stebila koruze, koruznica, koruzovina je v strokovnem zmislu koruzna slama, ki je dobra za steljo in daje posebno pripraven gnoj za težko in mrzlo zemljo. V letih pomanjkanja krme jo celo zrežejo, namakajo v slani vodi in pokladajo za krmo. Koruzinjo je pravilno smatrati za slamo in spada ravnotako pod § 17. vinič. reda kakor druge slame. Ker služi v prvi vrsti za steljo, t. j. za napravo gnoja, mora v zmislu tega reda ostati na viničariji.

R. L.

Slika 57.

Poskusno oranje v Velikih Laščah, 21. X. 1931.

(Glej članek v 21. števil. „Kmetovalca“.)

Hmeljarstvo.

Apno in hmelj.

Hmeljanič.

Vsak kmetovalec mora biti dodobra prepričan in poučen o vlogi apna v zemlji, še prav posebno pa hmeljar. Apno namreč ni samo važna in rastlinam neobhodno potrebna hranilna snov, temveč tudi izboljšuje zemljo v fizikalnem, bakteriološkem in kemičnem oziru. Zato pa je za uspešen razvoj kulturnih rastlin neobhodno potrebno, da je v zemlji, kjer jih pridelujemo, tudi zadosti apna.

Apno veže škodljive kisline v zemlji, ki preprečujejo rast in jih napravi tako neškodljive. Podpira tudi delovanje koristnih bakterij in napravi zemljo bolj sipko in rahlo; tudi razkužuje zemljo, ker ubija klice raznih bolezni, n. pr. peronospor, na hmelju. Apno tudi veže vlago v zemlji in tako preprečuje posledice suše. Pospešuje razkroj hranilnih snovi in na ta način tudi delovanje hlevskega gnoja kakortudi umetnih gnojil ter uspeh gnojenja sploh.

Res dobra in rodovitna zemlja vsebuje vedno tudi zadostno množino apna. Nekatere zemlje, zlasti težke in vlažne, često pa tudi lahke, trpijo na pomanjkanju apna in v teh zemljah ni nikdar mogoče dobiti zadovoljivih pridelkov. Često se pritožuje ta

ali oni kmetovalec, da obilo gnoji s hlevskim gnojem in tudi z umetnim gnojilom, pa vendar nima nobenega uspeha. Vzrok temu neuspehu je navadno okolnost, da v dotični zemlji primanjkuje apna in jo je zato treba predvsem poapnati. Če je zemlja bogata na apnu ali ne, zaključimo lahko že po samoniklih rastlinah: v apnenastih zemljah rastejo zlasti rade razne detelje, lapuh, robida, maline itd., v zemljah, revnih na apnu, pa preslica, kislica, ivanjščica, loč, vresje itd. Pa tudi prav enostaven poskus nas o tem prepriča: zemljo polijemo s solno kislino, ki jo za par dinarjev dobimo v vsaki trgovini, in če pri tem slišimo slično šumenje kakor pri gašenju apna, je v zemlji dosti apna, če pa to šumenje izostane, je zemlja revna na apnu in jo je treba apniti.

Apno pa ni potrebno samo zaradi vsakovrstnega koristnega delovanja v zemlji, temveč je tudi neobhodno potrebna hranilna snov. Vse naše kulturne rastline, izvzemši morda lupino, potrebujejo kot hranivo tudi apno, nekatere seveda več, druge zopet manj. Zelo mnogo apna potrebuje n. pr. lucerna, ki v zemljah, revnih na apnu, sploh ne uspeva, razmerna malo apna pa potrebuje n. pr. ajda.

Tudi hmelj potrebuje prav znatne množine apna in je hmelj tista naša kulturna rastlina, ki poleg

cerne potrebuje največ apna. Tako n. pr. izčrpa žito na 1 ha v enem letu iz zemlje le 17 do 26 kg apna, hmelj pa 170 do 280 kg. Pri tem pa apno tudi prav znatno pospešuje odpornost hmeljske rastline proti raznim boleznim, posebno proti vedno bolj nevarni peronospori. **Edinole v zemlji, ki vsebuje dosti apna, raste hmelj najboljše kakovosti, zlasti glede arome in lupulina.** Ako v zemlji primanjkuje apna, je aroma hmelja šibka ter neprijetna in se nahaja v kobulah le malo lupulina. To je z neštevilnimi poskusi ponovno dokazano dejstvo. Če primanjkuje v zemlji apna, listje hmelja predčasno porumeni in postane pegasto. Ta pojav tudi pri nas često opažamo in največkrat je vzrok temu pomanjkanje apna.

Ko je bil hmelj tako silno drag, so hmeljarji radi dosti in celo preveč gnojili z vsemi mogočimi gnojili, toda z apnom večinoma ne. Pridelki so bili glede množine res izredno visoki, toda apna je začelo kmalu primanjkovati v zemlji in prav v tem tiči eden glavnih vzrokov, da je kakovost našega hmelja v tistih letih tako nazadovala. Danes hmeljarji zopet štedijo in jim je vsako gnojilo predrago, toda apno ni samo neobhodno potrebno, temveč obenem tudi tako poceni gnojilo, da se ga tudi pri današnjih slabih hmeljskih cenah še vedno izplača uporabljati.

Za gnojenje z apnom je najbolje živo, zdrobljeno apno. Sicer dobimo tako apno kot odpadke sko-

raj pri vsaki apnenici, vendar je navadno več kame-nja in blata kakor apna in je pri tem še neupravičeno drago. Zato naročimo apno za gnojenje najbolje pri Kmetijski družbi v Ljubljani ali njenem skladišču v Celju, ki je letos dobavilo že par vagonov apna izredno fine kakovosti. Cel vagon, postavljen na vsako postaja v našem hmeljskem okolišu, stane kakih 17 Din za 100 Din. Skladišče Kmetijske družbe v Celju pri kolodvoru pa prodaja letos to apno tudi na drobno, vsako množino po 20 Din za 100 kg, pri večjem odjemu celo še nekaj ceneje.

Apno raztrosimo v hmeljskem nasadu že jeseni pred preoravanjem in ga potem zaorjemo. Kdor je hmeljišče že preoral, še vedno lahko trosi apno ob suhem vremenu in ga potem grobo zabrana. Pa tudi, če pustimo raztrošeno apno nerazorano in neza-branano, nič ne škoduje in je še vedno mnogo bolje, kakor pa če ga sploh ne uporabljamo. Na 1000 sadežev potrebujemo 300 do 500 kg apna.

Hmeljarji! Poslužimo se ugodne prilike in apnaj-mo sedaj, ko je še čas, obilno naša hmeljišča, da dosežemo ne samo obilnejše, temveč zlasti glede kakovosti **boljše pridelke** in s tem zajamčeno tudi **boljšo ceno** ter **lažjo prodajo** našega hmelja v prihodnjem letu!

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Malo razmišljanja o češpljevem kaparju.

Dr. M. Perušek.

Nekateri zajedalci si izberejo samo eno rastlin-sko vrsto za svojo prehrano, drugi zopet živijo ob najrazličnejših rastlinah. Med te spada tudi naš češpljev kapar. Različna prehrana pa vpliva na razvoj živali tako, da so zajedalci iste vrste na po-sameznih rastlinskih vrstah neenake zunanosti in se zato večkrat smatrajo za različne vrste. Češpljev kapar, ki ima znanstveno ime *lecanium corni* (**dren-ov kapar**), je imel prej razna imena, večinoma po rastlinah, na katerih živi, n. pr. breskov, ribezov, orehov kapar itd. Kot rastline, ki nudijo hrano dren-ovemu kaparju, se navajajo: breskev, hruška, ja-blana, nešplja, ribez, malinjak, vinska trta, leska, nadalje krompir, jesen, brest itd. Zanimivo je, da do najnovejšega časa v književnosti večinoma sploh ni omenjena češplja kot hranivo drenovega kaparja. In ravno na češplji se je v zadnjem času kapar tako strahovito razširil! Ta epidemija seveda ni nastala naenkrat. Kapar je prišel z drugih rastlin na češpljo, ki mu je posebno ugajala in postala njegova glavna hrana. Tako se je drenov kapar kot posebna pasma specializiral na češplji in se polagoma izredno raz-množil.

Na Dolenjskem je bila epidemija češpljevega kaparja najhujša v letih 1929 in 1930, letos pa je že precej popustila. Samobsebi je umljivo, da mora vsaka epidemija doseči višek in da potem zopet po-jema. Pri tem so važni faktorji vremenske prilike, razne bolezni, sovražniki i. dr. Napačno pa bi bilo, če bi se zanašali ob takih prilikah le na naravo in sami držali križem roke. Če nastopajo škodljivci

nekaj časa v manjši meri, s tem še ni rečeno, da se ne bi mogli pozneje zopet razmnožiti.

Se nekaj drugega moramo pomisliti. Ako živa-lim rastline, ki so si jih izbrale kot glavno hrano, ne ugajajo več, lahko gredo na druge rastlinske vrste in se jim prilagodijo. Epidemija češpljevega kaparja pojema v zadnjem času tudi zaraditega, ker so okužene češplje izčrpane, deloma sploh že uničene. Kaparju pa ugaja zdravo, predvsem mlado in sočno drevje. Ni izključeno, da si bo češpljev kapar izbral sedaj kako drugo rastlino kot glavno hranivo. Nekaj opazovanj, ki potrjujejo možnost take izpre-membe. L. 1930. so bile v Velikih Laščah poleg češ-pelj tudi hruške že močno okužene s kaparjem. V Orehovci pri Novem mestu so bile l. 1929. hudo na-padene le češplje, prav malo pa cibore. L. 1930. so bile tudi že cibore ravnotako močno okužene kakor češplje. Spomladi l. 1931. je bilo mnogo kaparjev tudi na nešpljah, sempatja so se opazovali tudi na vinskih trtah in jablanah, v večjem številu na mladih drevesih. Lahko bi imel kdo pomisleke, da so to morda druge pasme kaparja, ki jih že dolgo pozna-mo in ne povzročajo posebne škode na omenjenih rastlinah. Da se dožene, v koliko je mogoč prehod kaparja s češpelj na druge rastline, so se izvršili

infekcijski poskusi,

pri katerih so se razne rastlinske vrste skušale umetno okužiti s češpljevim kaparjem. Prvi poskusi so se napravili letos spomladi na prostem v Ore-hovci na ta način, da so se pritrdile močno okužene češpljeve vejice na mlada drevesa raznih sadnih vrst. Okuženje se je posrečilo, t. j. odrasle kaparjeve samice so se našle meseca maja na jablani, breskvi in črešnji. Ker so bili ti poskusi dokaj nezanesljivi, so se ponovni infekcijski poskusi izvršili na drug

način. Okužile so se mlade rastline v loncih, in sicer: **jablana, hruška, črešnja, breskev, marelica, kutina, ribez, oreh, leska, krompir, vrtnica in robinija**. Ker ni bilo mogoče dobiti primerne trte za vzgojo v loncu, sta se okužila dva lista **vinske trte** v nekem ljubljanskem vrtu. (Peclja sta se namazala z goseničnim lepom, da se kaparji niso mogli odstraniti z listov.) Okuženje se je izvršilo tako, da so se začelkom avgusta ravnokar iz jajc izlezle ličinke prenešle s češpljevih vejic na poskusne rastline. Posamezne živali so se s čopičem prenesle na liste, in sicer kakih 100—200 na vsako rastlino. Po enem mesecu so se pregledali listi okuženih rastlin. Na **vseh rastlinah** so bili kaparji živi, z rilčkom vsesani v liste, in so porastli v tem času v dolžini od 0.4 na 0.5—1 mm. Večinoma se je ohranilo veliko število ličink, le na breskvi in vinski trti je preostalo manj živih živali.

Omenjeni poskusi so pokazali, da se češpljev kapar brez težave prilagodi raznim rastlinam. Prav lahko se zgodi, da se bo sedaj tam, kjer je končal svoje delo na češpljah, preselil na kako drugo rastlino, n. pr. na jabloano ali na vinsko trto. Seveda ne trdimo, da se to mora zgoditi, vendar izključeno ni. Komur torej ni žal češpelj, naj misli vsaj na tiste sadne rastline, ki so mu bolj pri srcu, in naj zatira kaparja pravočasno, preden nastane zopet epidemija, ki nikdar ne pride preko noči, temveč se razvija polagoma zaradi naše malomarnosti.

Naprava stanovitnega sadjeveca.

Fr. Kafol.

(Dalje.)

15. Zalivanje sodov.

Čeravno smo pri pretakanju sode do vrha zalili, opazimo čez nekaj tednov, da se je sadjevec usušil in da posoda ni več polna. Skozi luknjice lesa, pri čepu in pri vehi izpuhteva namreč vsebina iz sode, in to tem več, čim višja je toplota v kleti in čim bolj suh je zrak v njej.

V nepolnih sodih je nad površino sadjeveca zrak, ki je zanj lahko zelo nevaren. To nevarnost se prepreči samo s pravočasnim zalivanjem. Če je posoda polna, tudi cik ne more nastopiti. Očetni bakteriji se zamorejo namreč razvijati samo na površini tekočine, če je k njim dostop zraka omogočen in je klet bolj topla. Istočasno z **očetnimi bakterijami** se zaredi na površju sadjeveca tudi **glivica kana**, ki dela na njem smetani podobno sivobelo prevleko. Kan razkraja alkohol in vinsko kislino v vodo in v ogljikovo kislino. Vsakomur je ta duh dobro znan, ko je sadjevec že „na malem“. Ta glivica jemlje sadjevcu moč in mu daje neprijeten in pust okus. Očetne bakterije pa pretvarjajo alkohol v očetno in ogljikovo kislino.

Za zalivanje ne uporabljajmo nikdar vode, temveč vedno dober sadjevec. Pravzaprav bi morali sode zalivati vsaj **vsakih 14 dni**, in sicer z dobro in enako kakovostno pijačo, ki ne sme biti pokvarjena; torej zdrava, čista in stanovitna. Zelo umestno je, da vino za zalivanje držimo nalašč v manjši posebni posodi ter je pri vsakem odvzemu na vrhu nekoliko zažveplamo.

Preden pričnemo z zalivanjem, sod odmašimo in ga s posebnozakrivljeno krtačo ali s cunjno znotraj najprej obrišemo, nato vlijemo v sod s konvo,

ki ima bolj dolgo izlivno cev, noter pod površino kana, toliko vina, da je sod poln. Na to z lesenim kladivom potolčemo na doge, da splava kan na vrh, nakar ga odpihnemo in obrišemo veho, ki jo dobro zabijemo.

Običajno računimo, da se letno posuši od 2 do 8% sadjevca v sodih.

16. Čiščenje sadjevca.

Sadjevec, ki je namenjen za uporabo, pa četudi za domačo pijačo, mora biti popolnoma čist. Čisti sadjevec je boljšega okusa, ni podvržen tako kvaru, odnosno boleznim in je stanovitnejši. V kalnem sadjevcu plavajo namreč razni drobni delci: strjene beljakovine, žive in odmrle glivice, zemeljski delci itd., osobito, če je moštu primanjkovalo naravnih čistil (čreslovine). Včasih povzroča kalnost sadjevca, če ni popolnoma pokipel, pa tudi razne bolezni.

(Dalje prih.)

Vprašnja in odgovori.

Vprašanje 6. Posadil sem že predlanskim nekaj jablan in hrušk po travniku. Pognojil sem jim s hlevskim gnojem in prvo leto so razmeroma dobro odgnale. Letos pa niso odgnale nikakih vrhov. Kaj je temu vzrok? Rad bi jim pognojil z umetnim gnojilom. **Katero umetno gnojilo priporočate sedaj v jeseni za mlado sadno drevje, da si opomore?** (I. P. v L.)

Odgovor: Da je drevje, ki ste je predlanskim posadili, tako slabo letos odgnalo, so lahko različni vzroki. Predvsem igra tukaj važno vlogo zadostna vlaga, odnosno odprta zemlja tekom leta okoli mladih dreves. Gotovo je travna ruša že porasla okoli drevja. Trava pravzaprav drevje duši. Znano je, da se potem mlado drevje ne more povoljno razvijati. To velja posebno letos, ko je bilo sušno leto. Vsled tega Vam priporočamo, da okopljete drevje sedaj v jeseni in napravite kolobar. Prej pa potrosite okoli drevja umetna gnojila, in sicer na 1 m² površine, ki jo zavzema drevo: 3 dkg apnenega dušika, 2½ dkg 40% kalijeve soli in 4 dkg Tomasove žindre. Navedena gnojila vsebujejo (razen kalijeve soli) tudi apno v precejšnji množini in zato ste dosegli, ako ste jih pomešali, **polno gnojenje**, oziroma ste uporabili vse najvažnejše redilne snovi, t. j. dušik, fosforno kislino, kalij in apno, ki jih neobhodno potrebuje vsaka rastlina za svoj razvoj. Zelo umestno je tudi, ako natrosite po vrhu preštihane in pognojene zemlje še nekoliko komposta ali pa listja. Listje, pomešano s kompostom, ima predvsem namen zavarovati korenine pred mrazom pozimi in poleti pa kolikor toliko tudi pred sušo. V novejšem času uporabljamo z uspehom za gnojenje sadnega drevja tudi mešano gnojilo „Nitrofoskal-Ruše“, ki vsebuje vse zgoraj navedene redilne snovi. Na 1 m² vzamemo najmanj 6 dkg tega gnojila. Pripomniti je, da moramo vsa umetna gnojila čim bolj na fino trositi, podkopati in pomešati z zemljo. To delo izvršimo, če le mogoče, ob suhem vremenu. Izdatki, ki ste jih imeli s tem delom in z nakupom umetnih gnojil, se vam bodo z lepšim razvojem drevja ter boljšim in obilnim sadjem bogato povrnil.

Fr. K.

Vprašanje 7. Rad bi konserviral z modro galico kolje za oporo sadnemu drevju. Kako naj to izvedem, da bo trpežnejše? (J. L. v Š.)

Odgovor: Drevesno kolje, ki ga uporabljamo za oporo sadnemu drevju, konserviramo takole: Primerno debele, še popolnoma sveže kole olupimo in ošilimo. Nato pripravimo 1% raztopino modre galice, t. j. na 100 l vode vzamemo 1 kg galice, ki jo raztopimo slično, kakor za škropljenje, ampak brez dodatka apna. Nato namakamo kole v tej raztopini toliko časa, dokler ne zapazimo bakrenega zelenila vsaj 1 m visoko v lesu. Potem kole odstranimo in posušimo, ali jih pa takoj uporabimo. Raztopino galice pa lahko shranimo za škroplje-

nje sadnega drevja, ki ji ob uporabi primešamo 1½ kg sveže ugašenega apna.

Fr. K.

Vprašanje 8. Kdaj naj trosim apno po gredah na zelenjadnem vrtu, ki sem jih sedaj globoko preštihal? (A. Z. v L.)

Odgovor: Ako ste si nabavili sprašeno (žgano) apno, je isto trositi ob lepem vremenu, ko se je zemlja nekoliko presušila. Tedaj potrosite apno na fino (približno na 1 m² 8 do 10 dk) po vrhu brazd in je plitvo podgrebite ter čim bolj pomešajte z zemljo. V primeru, da imate neugašeno apno v kosih, potem je morate poprej sprašiti. To storite najlažje tako, da isto na vrtu v kupih zasujete z zemljo in po preteku nekaj tednov se bo apno samoodsebe sprašilo. Ko to dosežete, šele potem lahko apno raztrosite.

Fr. K.

Notice.

Nujna dela v sadonosniku. Sedaj je čas, da si v sadonosniku pripravimo jame za spomladansko sajenje, si priskrbimo prvovrstna sadna drevesca, odgovarjajoča za našo zemljo, lego in podnebje. Ako še nismo, zavarujemo takoj mlada drevesca pred zajcem. Ob ugodnem vremenu drevje osnažimo, prereditimo in namažimo z zmesjo apnenega beleža, ilovice i. t. d., ter pognojimo v obliki kolobarja z dobrim hlevskim gnojem ali umetnim mešanim gnojilom nitrofoskalam; zlasti starejše sadno drevje. Dalje isto poškropimo z arborinom in privežimo lepljive pasove. Stara, rakava, ali na drug način bolna, sploh drevesa, ki so doslužila, takoj odstranimo, s tem smo odstranili prava gnezdišča in zavetišča raznih sadnih škodljivcev.

F. Fistrovič.

Vinarstvo in kletarstvo.

Razglas.

Članarina Vinarskega društva za leto 1932.

Vinarske podružnice vabimo, da poberejo v teku decembra članarino za l. 1932., ki znaša 10 Din do 3 oralov vinograda, za vsak nadaljnji oral pa za 5 Din več, tako da plača posestnik 5 oralov vinograda 20 Din.

Naročnina za skupno glasilo „Kmetovalec“ znaša 30 Din letno. Kdor od članov Vinarskega društva hoče dobivati „Kmetovalca“, plača torej poleg članarine za Vinarsko društvo še naročnino za „Kmetovalca“, to je 40 Din in po 5 Din več za vsak oral vinograda nad 3 orale.

Članarino in naročnino naj vinarske podružnice v celoti čimprej dološljejo Vinarskemu društvu za Dravsko banovino v Mariboru.

Neposredni člani Vinarskega društva, to so člani iz krajev, kjer ni vinarskih podružnic, nakažejo članarino in naročnino v navedeni višini naravnost Vinarskemu društvu v Mariboru (poštno-čekovni račun št. 10.786).

Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru.

Rigolanje.

J. Blažević.

Praha.

Pred rigolanjem pustimo zemljo počivati, da si opomore. V ta namen opuščeni vinograd v jeseni globoko prekopljemo in na pomlad posejemo oves in lucerno, ki naj služi 3 do 6 let za krmo. S tem pridobi

Veliko povpraševanje po jabolkah. Uprava „Trgovskega lista“ opozarja sadne trgovce, da se zanimala neka velika francoska trdka za naša jabolka ter hoče kupiti okoli 100 vagonov poznih zimskih jabolok. S tem je podan nov dokaz, da je treba našo trgovino s sadjem smotreno in temeljito reorganizirati, kakor je bilo že v 21. številu „Kmetovalca“ omenjeno. Zabavljanje, nevoščljivost in malenkostna samoniklost, kar opažamo povsod med našimi ljudmi, nas ne bo tudi v sadni trgovini nika mor privedlo. Skrajni čas je, da se tu napravi red.

Jabolčne in hruškove pečke, 8—10 kg, dobro prebrane in lepo posušene, ima na prodaj po primerni ceni Marija Ilonik, Sele pri Slovenjgradcu.

Letošnji izvoz sadja. Zavod za pospeševanje izvoza je podal zanimive podatke, da se je izvozilo od 1. avg. do 31. okt. t. l. iz naše države sledeče: svežih sliv 4605 vagonov, jabolok in hrušek 1544 in grozdja 359 vagonov. Največ sadja se je izvozilo v Avstrijo, potem v Nemčijo in v Češkoslovaško. Precej jabolok je šlo tudi na Grško in v Italijo.

Sadjarska zadruga v Goraždu. Pred nekaj dnevi se je ustanovila v Goraždu Sadjarska zadruga na svečan način. Zbranih je bilo nad tristo posestnikov.

Izvoz orehov. Centralna komisija za sadje pri ministrstvu za trgovino in industrijo obvešča, da se je dosedaj izvozilo v tujino preko 200 vagonov orehov iz naše države. Kakovost orehov je bila prvovrstna. Cena za najboljše blago je bila 4.30 Din za kg; sedaj je cena nekaj popustila. Izvoz pa bo trajal gotovo do Božiča.

zemlja predvsem mnogo na dušiku; če zemlja in lega dovoljujeta, se da isto doseči z žitom in okopavino, kateri dobro gnojimo.

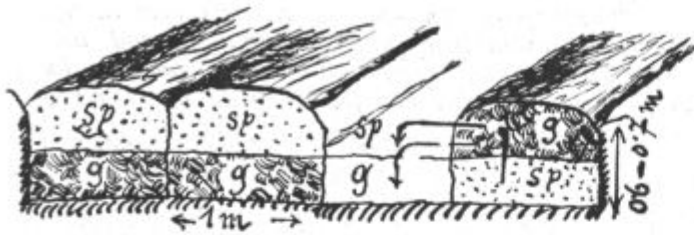
S počivanjem zemlje se ista izboljša vsled rastlin, obdelovanja in naravnih dogodkov v zemlji, kakor tudi s kemičnimi, fizikalnimi in fiziološkimi učinki. Ta doba se da tudi skrajšati s podoranjem grašice in z gnojenjem s kalijevim in fosfatnim gnojilom. Dve leti zaporedoma podoranje z enkratnim dodatkom 3 q 40% kalijeve soli in 4 q Tomašove moke na 1 ha zadostuje. Ko je zemlja dovolj spočita, začnemo z

rigolanjem,

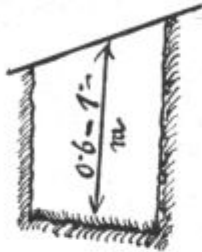
ki je eno najvažnejših opravil pri obnovi vinogradov. Od načina izvajanja rigolanja zavisi uspevanje in trpežnost nasada. Prezgodnje hiranje in preobili nastopi bledičavosti v vlažnih poletjih, pa tudi neuspevanje ameriških podlag so večkrat posledice napačnega in površnega rigolanja. Z rigolanjem rahljamo in obračamo zemljo; z globokim rahljanjem prezračimo zemljo globokeje, kar pospešuje rast korenin, razkrajanje rastlin in rudnin v zemlji, kakortudi večji sprejem padavin, ker z rigolanjem pomnožimo votline zemlje. Živahno razkrajanje vodi vedno novo hrano h koreninam iz kamenja in rastlinskih ostankov, kakortudi iz gnoja, ter prepreči nastanek škodljivih spojin, ki nastanejo v pomanjkanju zraka, n. pr. železni oksidul. Z globokim rigolanjem odstranimo tudi korenčni plevel, oset, slak, pirnico ter pokončujemo ogerce in strune.

Obračanje zemlje ima namen, da postavimo posamezne plasti zemlje na določeno mesto. Vsled gnojenja in obdelovanja in pod vremenskimi vplivi je

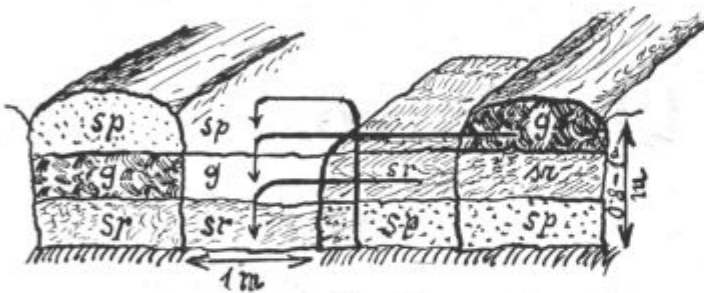
nastala gornja (humozna) plast zemlje, ki jo mečemo v ono globočino, v kateri se razširjajo glavne korenine mladega trsa, dočim nalagamo spodnjo plast na površino (slika 58.), da postane tudi ta pod vplivom zraka, obdelovanja in gnojenja rodovitna.

Slika 58.

Slika 59.

Slika 60.

Rigolna globočina se ravna po kakovosti zemlje in se giblje med 60 cm do 1 m, merjena v sredini rigolnega jarka in moramo gledati na to, da so nagnjena tla jarkov v bregu (slika 59.) in prekopana, da ne zaostaja sneznica in deževnica na trdih tleh; s

tem smo povečali kapilariteto med rigolano in nerigolano zemljo. Pravi čas rigolanja je od novembra do februarja, da zemlja do pomladi premrzne. V težki zemlji rigolamo plitveje, da se ne razvijajo korenine pregloboko, kjer pozneje ne bi našle pogojev za svoj ugoden razvoj. Čim se je težka zemlja zopet vsedla, premalo propušča zrak, odnosno zemlja vsebuje morda preveč apna, ker je navadno apna čim globeje tem več.

V rahli in enakomerni ter kameniti zemlji rigolamo globokeje, da se korenine morejo razvijati v spodnje plasti tal, tako da so zavarovane pred sušo. V tem primeru mečemo gornjo plast v sredino rigolnega jarka (slika 60.), da ne zakopljemo humozne plasti pregloboko, da ne leže trsne korenine v pusti plasti zemlje. Večkrat vidimo pogreške preplitvega rigolanja. Korenine trčijo kmalu na trda tla, in ako niso prodorna, trpi trta v mokrih letih na bledičavosti in grintavosti, kakor so že ponovno dokazali preizkusi trte v klorotičnih vinogradih. (Dalje sledi.)

Poročilo o stanju vinogradov.

Mariborska Kalvarija koncem oktobra 1931. Kar sem že v zadnjem poročilu domneval, da bo tisti, ki bo čakal s trgatvijo, vključ temu, da je vsled deževja v septembru grozdje pričelo gniti, pridelal tudi letos dobro kapljico, še boljše od lanske, se je uresničilo. — Na tukajšnjem zavodu smo trgatve izvršili v času najlepšega vremena, tako da je bilo sortiranje kaj lahko. Vsled obilnih padavin v septembru, so nekatere vrste grozdja začele močno gniti. Ob krasnem vremenu v oktobru je nastala iz navadne žlahtna gniloba. Tako n. pr. pri belem burgundcu, kjer je bila večina jagod sama žlahtna gniloba. — Vsled tega so tudi rezultati določevanja sladkorja in kisline ob trgatvi mnogo višji od onih običajnega določevanja sladkorja in kisline vsak tretji dan. To pa zaradi tega, ker se je vzelo pri običajnem določevanju vsak tretji dan povečini le zdravo grozdje. V svrhu informacije je priložena tabela o določevanju sladkorja in kisline pri glavnih sortah. V opombi so datum trgatve 1931, kakor tudi rezultati glede sladkorja in kisline v moštih ob trgatvi. —

Vrsta grozdja	Leto	9. X.		12. X.		15. X.		18. X.		21. X.		Opomba
		‰	‰/100	‰	‰/100	‰	‰/100	‰	‰/100	‰	‰/100	
Beli burgundec .	1930	18.7	8.1	18.8	8.1	19.5	8	—	—	—	—	8. X. 1931. 27.2 ‰ sladkorja in 12.4 ‰/100 kisline.
	1931	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zeleni silvanec .	1930	18.5	9.6	18.5	9.7	19.2	9.6	—	—	—	—	14. X. 1931. 21.3 ‰ sladkorja in 10.6 ‰/100 kisline.
	1931	19.4	10.6	20.5	10.5	—	—	—	—	—	—	
Rdeči traminec .	1930	18.4	10.3	18.6	10.3	19	10.3	20	10	—	—	24. X. 1931. 25 ‰ sladkorja in 10 ‰/100 kisline.
	1931	20.4	10	20.7	9.5	21	9.5	21.4	9.5	22	9.5	
Moslavec (šipon) srednja lega .	1930	18.2	11	18.2	11	19	11	—	—	—	—	23.—24. X. 24 ‰ sladkorja in 12 ‰/100 kisline; mala količina mošta sama žlahtna gnito a pa 32 ‰ sladkorja in 13.8 ‰/100 kisline.
	1931	18.4	12.6	18.8	12.4	19	12.2	20.5	12.2	—	—	
Moslavec (šipon) višja lega . . .	1930	18.5	12.2	18.6	12.2	19.4	12	—	—	—	—	15. X. 1931. 20.5 ‰ sladkorja in 8.2 ‰/100 kisline. Mala količina pa 28.6 ‰ sladkorja in 10.6 ‰/100 kisline.
	1931	18.4	12.5	19	12.4	20	12.2	20.5	12.2	—	—	
Laški rizling . . .	1930	18.4	8.5	18.4	8.4	18.8	8.4	19.7	8.3	—	—	20.—22. X. 1931. 21 ‰ sladkorja in 10.7 ‰/100 kisline; mala količina (večina sama žlahtna gniloba) pa 24.1 ‰ sladkorja in 10.2 ‰/100 kisline.
	1931	19.6	10	19.8	10	20.3	9.5	—	—	—	—	
Renski rizling nižja lega . . .	1930	19.2	10.3	19.5	10.4	19.8	10.3	20.6	10.2	—	—	
	1931	19.2	12.3	19.8	12	20.3	11.5	21	11.5	21.4	11.5	
Renski rizling višja lega . . .	1930	19.2	10.2	19.4	10	20	10	21	9.4	—	—	
	1930	20	11.8	20.2	11.6	20.7	11.5	21	11.5	21.6	11.6	

Kakor je razvidno s preglednice, je poleg visokih odstotkov sladkorja tudi povsod velik promil kisline. Ali vseeno bodo ta vina bolj harmonična in bodo našla tudi prej kupca, kakor pa ona, ki imajo poleg nizkega odstotka sladkorja odnosno alkohola, visok promil kisline. Zadnji primer bo pri vseh vinih rane trgatve. Da kislino v moštih oziroma vinih zmanjšamo, je dobro, da tam, kjer smo moštom pred kipenjem glavno nesnago s pretakanjem po 24. urah odvzeli, iste večkrat mešamo.

Bregant.

Ljutomer, v drugi polovici novembra 1931. V tukajšnjih vinogradih smo s trgatvijo končali v začetku tega meseca, dočim se je ponekod ista zavlekla celo do 10. novembra. Hvalevredno dejstvo je, da je letos večina vinogradnikov počakala s trgatvijo do 15., nekateri celo do 20. oktobra ter so svoje mošte tudi razsluzili in si s tem pridelek znatno izboljšali. Je mnogo malih vinogradnikov, ki se dosedaj tega niso posluževali. — Povprečno so imeli mošti v tukajšnji okolici ob času trgatve 20—25% sladkorja ter 7—10/100 kisline. Boljše vrste, kakor traminec, rulandec so dosegle celo do 30% sladkorja. Iz navedenega je razvidno, da bomo Ljutomerčani imeli letos odlična vina, ki jih ni lahko dobiti, vsled česar ne bomo preveč silili s prodajo. Tako izvrstne kapljice, ki bo tudi kot starina iskana, ne bi radi potratili. — Ljutomerška vinarska podružnica bo v doglednem času priredila vinsko razstavo, na kateri bo vsak interesent imel najlepšo priliko, da se sam prepriča o izredno zlahtni ljutomerski vinski kapljici, ki se je ne najde povsod, posebno take ne, kakor jo imamo letos. Že odnekadaj sloveči ljutomerski šipon je letos tvoril večinoma cibebe, potem muškadni silvanec, damascenov muškat, silvanec, traminec, rulandec i. t. d., torej bodo sama odlična, pristna sortna vina. — Delo v vinogradih se zopet nadaljuje. V zvezi z gnojenjem, pa naj si bo to hlevski gnoj ali umetno gnojilo, se obavlja jesenska kop. Izpopolnjujejo se prazna mesta v vinogradih: ponekod z grobanicami, drugod z vlačenicami, oboje je dobro, glavno pri tem je, da se delo pravilno obavi, to je, dovolj velike in primerno globoke jame, dobro razvita zadosti močna matična trta, pazljivost pri delu, da trte ne zlomimo in končno zadostna množina dobrega komposta ali dovolj preperelega hlevskega gnoja. — Trditve, da grobanice in vlačenice ne drže, ni resnična, kajti poznani grobanice, stare 15 let, in vlačenice 8 let, pa še danes dobro rodijo. Izjeme so mogoče le v kame-nitih in grafioznatih zemljah ter zelo strmih legah al' pa pri površno obavljenem delu. — Parcele, namenjene za obnovo, zrigolajmo. Pri tem bi pripomnil sledeče: Rigolajmo dovolj globoko po legi in kakovosti zemlje primerno (1—1.20 m), včasih tudi več. Zemljo lepo enakomerno porazdelimo, tako da pride gornja plast spodaj, potem srednja in spodnja na vrh. Ne dovolimo delavcem podkapanja; na ta način je delo sicer prej izvršeno, vendar mnogokrat ostanejo spodnje plasti zemlje nerigolane in novo posajena trta v taki zemlji ne more povoljno uspevati. — Prekopljimo komposte in delajmo nove, da bomo imeli ob času sajenja dovolj dobrega materiala pri rokah, ne delajmo tako, da, kadar že začnemo z zasajanjem, se šele tedaj spomnimo, da nimamo pripravnega komposta in ne dovolj strohnelega gnoja in v takem primeru navadno vzamemo to, kar imamo, akoravno ne odgovarja. Zasajanje novih nasadov je prav draga reč, torej pripravimo si prav vse, da bomo res imeli tudi zaželeni uspeh. — Cepljenke iz trsnic vzmimo vunkaj, ako imamo primeren ne preveč suh in ne prevlažen ter primerno temperiran prostor za prezimovanje; ako tega ni, je bolje, da pustimo cepljenke na mestu in jih zagrnemo, da nam v primeru hude zime ne zmrznejo. Enako zagrnimo tudi trte v novih nasadih.

F. Fistrovič.

Gornja Radgona, 21. 11. 1931. Kakor vse kaže, je rožje lepo dozorelo. Po vinogradih večinoma podkopavajo gnoj. Vsled nizkih cen za vino nameravajo nekateri vinogradniki znižati dneine; nekateri sploh niso mogli izplačati delavcem dneine niti dosedaj. Vinogradniki so le neznatne količine vina prodali

gostilničarjem po 1.50 do 2 Din. Dvolastniki so večinoma svoje vino izvozili v inozemstvo. Kakovost vina je srednja do dobra, samo nekatere vrste v manj prikladnih legah so slabše kakovosti. Samorodnic so po trgatvi precej izsekali. Sedanje nizke cene za vina, ki ne krijejo pri bolj intenzivnem delu pridelovalnih stroškov, in nemožnost vnovčenja pridelka, so povzročile izredno težko gospodarsko stanje naših vinogradnikov. Brez dvoma ne bo velik del naših posestnikov mogel plačati v prihodnji delovni periodi svojih delavcev in nakupiti potrebnega materiala za zatiranje škodljivcev.

Korath.

Društvene vesti.

Glavni odbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru je imel dne 10. novembra 1931. po občnem zboru svojo III. sejo. Udeležili so se je: Petovar, Bouvier, Korath, Gombač, Šerbinek, Zupanc, Žnidarič, Zabavnik, dr. Lašič, Blažević, ing. Zupanič, Priol, Vojsk, Žmavc.

Pred prehodom na dnevni red se je predsednik spominjal prerano umrlega člana glavnega odbora Srečka Robiča, ki ima velike zasluge za naše napredno vinogradništvo. Navzoči so mu stoje zaklicali trikrat „Slava“.

Dr. Lašič je v imenu vseh članov glavnega odbora čestital predsedniku Petovarju k izvolitvi narodnim poslancem, naglasivši, da je to odlikovanje za Vinarsko društvo. V svoji zahvali je predsednik izjavil, da je sprejel kandidaturu edino iz ljubezni do vinogradništva, ki potrebuje ravno v sedanjem času vsestranske pomoči, da se ga izvleče iz krize, v kateri se nahaja. Upa, da bo mogel kot poslanec za vinogradništvo več storiti nego dosedaj.

Po poročilu društvenih funkcionarjev o tekočih zadevah, je glavni odbor odobril obračun glede vinske razstave, združene z vinskim sejmom, ki jo je Vinarsko društvo priredilo o priliki tujsko-prometne razstave v Ljubljani od 29. 8. do 8. 9. 1931. Razstava je v moralnem in gmojem oziru nadvse dobro uspela. Aranžerjem iste, t. j. ing. Zupaniču, Gombaču in Kafolu se je izrekla zahvala. Vinogradnikom, ki so dali vino za to razstavo na razpolago, bo Vinarsko društvo denar za vino takoj nakazalo, čim ga dobi iz denarnega zavoda, kjer ga hrani, kar bo, upajmo, v najkrajšem času.

Na vinarski konferenci, ki jo bo sklical minister za kmetijstvo, bo Vinarsko društvo zastopal predsednik Petovar. Resolucija, sprejeta na II. vinarskem kongresu v Beogradu 30. 9. 1931 (glej „Kmetovalca“ št. 19. I. 1931.) bo tvorila našemu delegatu podlago za razpravo na tej konferenci. Nadalje bo naš delegat zahteval še sledeče: Točilne takse naj se odmerja po obsegu obrata, komisije za pregled založnih kleti v malih obratih naj se odpravi, pobijanje samorodnic naj se izvede do kraja, dokler se to ne zgodi, se naj vodi kataster samorodnic, vsa carinska pota naj bodo za vinski promet prosta, tarifa za vinske analize naj se enotno uredi, zakon o pobijanju draginje in zakon o vinu naj se strogo izvaja, uverjenja pri izvozu vina naj se odpravijo itd.

Glavni odbor je pooblastil načelstvo Vinarskega društva, da uredi članarino za leto 1932. in jo spravi v sklad s članarino Kmetijske družbe, odnosno z naročnino za skupno glasilo „Kmetovalca“.

Glavni odbor je končno pooblastil načelstvo, da ukrene vse potrebno zaradi morebitne prireditve II. banovinske vinske razstave, združene z vinskim sejmom o priliki občnega zbora Vinarskega društva meseca maja 1932. v Ptuj in glede izletov v okolico Ptuja in v Haloze.

— k.

Razno.

Vinski mošt in gostilničarji. Poročilo mestne policije v Mariboru z dne 17. novembra 1931. navaja 110 prijav gostilničarjev, ki so vinski mošt predrago prodajali in se s tem pregrešili zoper zakon o pobijanju draginje. Gostilničarje in vin-

ske trgovce smo ponovno in pravočasno opozarjali na to, da ni v njihovem interesu, če vinski mošt pri nakupu slabo plačujejo, ker ga v zmislu zakona o pobijanju draginje ne bi smeli dražje prodajati, nego s 25% pribitkom plus morebitna trošarina.

Častne diplome za razstavljalce vina na I. bano-vinski razstavi v Mariboru. Ministrstvo poljoprivrede je podelilo vinogradnikom, ki so razstavili prvovrstna in prav dobra vina, lepo izdelane častne diplome, ki jih dobe odlikovani potom vinarških podružnic, kjer podružnic ni, jih dobe naravnost od društva. Imena odlikovanih bomo objavili.

Opozorilo. V zalogi imamo še: „Naše gorice“, kompletni letnik 1927, 20 Din; kompletni II. letnik 1928, 30 Din; kompletni III. letnik 1929, 30 Din; kompletni IV. letnik 1930, 30 Din in pa „Grozni sukač“ v posebni izdaji 6 Din. — Položnico pošljemo

na zahtevo vsakomur brezplačno. — **Vinarsko društvo za Dravsko banovino Maribor, Gregorčičeva ulica št. 6.**

Pekre pri Mariboru. Upoštevač splošno gospodarsko krizo, ki je prav občutno prizadela zlasti vinogradnike, je kralj. banska uprava v Ljubljani odobrila znižanje cen cepljenim trtam. Opozarjamo na tozadevni razglas banov. trsnice in drevesnice v Pekrah.

Vinski sejm v Ivanjkevcih se vrši dne 10. decembra 1931. v dvorani kolodvorske restavracije. Na sejmu bodo razstavljena izključno vina iz Ormoško-Ljutomerskega vinarskega okoliša. Dobila se bodo znana sortna vina, kakor šipon, rizling, beli burgundec, muškatni silvanec, rulandec itd. ter mešani nasadi, vse v prvovrstni kakovosti. Cene so za ta izborna vina letos izredno ugodne. Vsak interesent bo lahko imel na enem mestu veliko izbiro, dobil pregled o letošnjem letniku ter kril svojo potrebo. Železniške zveze so skrajno ugodne.

Živinoreja in mlekarstvo.

Plemenska odbira pri živinorejskih zadrugah.

I. O.

Semenogojске postaje se trudijo za vzgojo takega semena, ki bi v danih razmerah dalo čim večji pridelek in bi tudi kakovostno bil odličnejši od sedaj povprečnega.

Nekako podobne tem postajam so živinorejske zadruge.

Živinorejske zadruge z vodstvom rodovnih knjig in kontrolne molže morejo v najkrajšem času (par let) iskati odlične, dobre in slabe živali, za meso in mleko.

Važno je, da te zadruge rodovne knjige, kakor tudi kontrolne zapisnike vodijo v redu in natančno, ker le točni zapiski morejo odstraniti vsak dvom o zmožnostih posameznih živali.

Kmetovalci - člani teh zadrug bi morali sami imeti skrb, da so vsi podatki o hasnovitosti njihovih živali gotovo vpisani v zadrugnih knjigah, ker te morejo tekom let podati točno sliko vrednosti posameznih živali.

Gre nam danes trda za denar in vsaka para je že denar, zato moramo upoštevati malenkosti in skrbeti moramo, da je teh malenkosti kar največ mogoče, ker 99 par še ni dinar, če pa jih je 100, potem pa je že cel dinar. V današnjih časih ni več tako, da bi se lahko grabilo samo po velikem in bi malo bilo nič vredno, sedaj je borba za obstanek huda in kriza vsesplošna, zato kdor v malem zna, kaj ima.

Mi moramo iz svojih hlevov izriniti vse živali, ki so v svoji donosni sposobnosti zaostale za povprečnimi živalmi. Te so nam v škodo v gospodarstvu, ker nam ne povračajo stroškov reje.

Vsak član živinorejske zadruge naj skrbno pazi, da je mlečna kontrola pri njegovih kravah resnična, ker, če bi dobljeni podatki ne bili pravi, potem sebe samega najhuje ogoljufa in morebitna čast škode nikakor ne more zmajšati.

Vendar pa s točnim vodstvom rodovnih knjig in kontrolne molže še vedno ni dosti storjenega za izbiranje najboljšega. Za izbor je važno tudi, kako žival krmo plača, oziroma izrabljuje. Zato bodo živinorejske zadruge morale resno premisliti, kako izpeljati kontrolo krmljenja, ki bi odgovarjala našim malo-

posedniškim razmeram. Truda in napora pri rešitvi kontrole donosnosti posameznih živali in rej, se naše živinorejske zadruge ne smejo ustrašiti, če hočejo svoj namen v polni meri doseči.

Uvoz tujih mlečnih izdelkov.

Fr. Pavlica.

V času težke gospodarske krize se še vedno opaža, da prednjači v delikatesnih trgovinah tuji sir. Mnogo huje, kakor pri nas, je v tem pogledu doli na jugu; Zagreb in Beograd sta polna tujega sira. Ni samo pri nas ta razvada udomačena, da je tuje boljše, pa četudi je slabše. Značilno je zato n. pr., kaj pravi k takemu početju češki mlekarski strokovnjak Hamal v „Mlekarskih listih“. V začetku članka zanika tožbo meščanov, da so v denarnih stiskah. Statistično jim dokazuje za koliko milijonov Kč letno konsumirajo tujega sira, predvsem dragega šviškega ementalca. Dalje pravi: Kaj si bodo mislili o nas šviški agrarci, ko vidijo, da je med zelo dobrimi naku-povalci njihovega sira agrarna češka država.

Tako se izraža Čeh, katerega država ima mnogo industrijskih malih in srednjih mest, poleg tega pa velemesti Prago in Brno.

Kaj pa naj rečemo mi? V izložbah se ponuja tuji sir z označeno ceno 80—100 Din za kg. Ker poznam visoko uvozno carino na sire, se taki ceni ne čudim. K nam se uvaža največ sira iz Švice, Italije in na veliko čudo naj povem, da tudi že iz Avstrije. Ta poslednja država, ki kupuje še dandanašnji velike količine mleka v Češki in na Madžarskem, prodaja k nam mehke sire.

Ne podcenjujem, kar je g. Pevc svoječasno ustvaril. Uvedba izdelovanja teh vrst sirov postoja še sedaj. Da bi le dosegla svoj višek v stalnosti, pa bi najbrže pridobili tudi stalne in dobre kupce.

Razen dveh vrst sira, to je ementalca in trapista, se ostali siri še niso udomačili, bodisi po krivdi trgovcev, ki ne cenijo toliko domačega blaga, ali po krivdi siraren, ki se ne znajo prilagoditi želji trgovca. Konsum mehkih sirov se bo povečal šele tedaj, če bo trgovec odklonil tuje sire take vrste, ki so za razširjenje vedno predragi. Nudimo trgovini male sirčke po nizki ceni, pa bo šlo.

Veliko konkurenco našim sirom dela tudi francoski sir roquefort, ki se prodaja v vsaki boljši trgovini. Pred časom sem omenil, da se izdeluje na Češkem roquefortski in camembertski sir v navadnih vaških mlekarnah, ki so se specializirale samo za to vrsto sira. Tudi pri nas je misliti na to.

Letošnjo pomlad se mi je posrečilo pridobiti g. Novaka, načelnika mlekarke zadrage v Naklem, da mi je dovolil napraviti poskušnjo za izdelovanje roquefortskega sira. Še več, ta uvidevni zadrugi mi je celo oblikovala nabavil. Poskus v Naklem se žal ni posrečil, ker je bila klet pretopla in presuha.

Drugi poskus sem izvršil na svoje stroške v Škofji Loki. Četudi je bila klet oddaljena, in to v prijazni gostilni g. Poljanca v Vincarjih, in vsled tega oskrbovanje sira nepopolno, sem le dosegel zelo dober uspeh. Sir roquefort me je stal do 20 Din za kg. V velikem bi se take vrste sir lahko prodajal po 24—26 Din za kg. V naših trgovinah pa stane inozemski 80—100 Din za kg. Da bi konsum takega sira s pocenitvijo narastel, je razumljivo.

Z dodelitvijo h kmetijskemu oddelku banske uprave, kjer se bavim samo z mlekarstvom, sem vsaki mlekarji službeno na razpolago. Mlekarne, ki bi se hotele ukvarjati z izdelovanjem prej navedenih sirov, naj se čim prej javijo na kmetijski oddelek kralj. banske uprave v Ljubljani.

Razno.

Omejitev prekupevanja z mlekom. Kr. banska uprava je pod VI. No. 15676/1 z dne 11. nov. t. l. izdala sledečo okrožnico: „Vsem sreskim načelstvom, sreski izpostavi v Škofji Loki, mestnim načelstvom Ljubljana, Maribor, Celje, Ptui. Povodom predstavitve Centralnega mlekarkega društva v Ljubljani, z dne 16. junija 1931. glede higienskih nedostatkov pri prometu z mlekom, se naslovi opozarjajo na določila zakona o nadzorstvu nad življenjskimi potrebščinami, z dne 8. febr. 1930., Ur. list 156/34 z dne 26 febr. 1930., zlasti pa na člene 8., 17. in 28. pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu z živili, z dne 3. junija 1930. Službeni listi 139/23, z dne 4. sept. 1930. Posvečati je posebno pažnjo trgovcem in kupcem, ki zalagajo z mlekom večje konsumne centre (mesta, zdravilišča, letovišča in industrijske kraje) ter jih kontrolirati, ali ima vsak na domu zbiralnice, to je higiensko urejen prostor, ki se sme uporabljati samo za zbiranje mleka. Za čiščenje posod mora imeti poseben prostor, ločen od prostora, kjer se mleko shranjuje. Ta prostor se ne sme uporabljati za druge namene, zlasti tudi ne za pranje perila. Prevozna sredstva morajo biti snažna in se ne smejo uporabljati istočasno za prevažanje stvari, s katerimi bi se utegnilo mleko onesnažiti, zlasti pa je zabraniti prevažanje pomij. Pri ugotovljenih nedostatkih je postopati strogo po določilih zakona in pravilnika in nemudoma ukreniti vse potrebno, da se takoj odstranijo. Po naredbi bana, načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje, dr. Dolšak, s. r.“

Živalske nalezljive bolezni v Dravski banovini po stanju z dne 25. novembra t. l.: Vranični prisad: v Malencah, okraj Krško, 2 dvorca in 2 primera med govedo; v Dojenjem Logatcu, okraj Logatec, 1 dvorec in 1 primer med govedo; v Novakih, okraj Maribor desni breg, 1 dvorec in 1 primer med govejo živino. — Steklina: v Regerči vasi, v Žabji vasi in v Dolnjem Gradišču, okraj Novo mesto, 3 primeri pasje stekline; v Novi vasi, okraj Šmarje pri Jelšah, 1 primer pasje stekline. — Svinjska kuga: v Trebežu, Brežicah, Bregani, Črnah, pri Sv. Lenartu in v Zverinjaku, okraj Brežice,

16 dvorcev z 79 primeri; v Oplotnici, Blatu in Tepanjah, okraj Konjice, 1 dvorec z 9 primeri, v Klinji vasi, okraj Kočevje, 1 dvorec in 1 primer; pri Sv. Križu in na Cirkniku, okraj Krško, 8 dvorcev z 32 primeri; v Malečniku, okraj Maribor levi breg, 1 dvorec z 22 primeri; v Ljubljani mestu, 1 dvorec s 25 primeri. — Svinjska rdečica: na Podvrhu, v Rakovljah, Medlogu, Zgornji Hudinji, Drešnji vasi, na Prekopi, v Škofji vasi, Rupah in na Svetini, okraj Celje, z 11 dvorci in 22 primeri; v Butoraji, okraj Črnomelj, 1 dvorec s 3 primeri; na Gorici in v Zečah, okraj Konjice, 3 dvorci s 5 primeri; na Goleku, okraj Krško, 1 dvorec z 2 primeroma; v Radežu, Lokavcu, na Vodiškem, Zagorju, Tremarjah, Lokah, v Trbovljah, Hrastniku in pri Sv. Katarini, okraj Laško, v 13 dvorcih z 20 primeri; na Muljavi, v Podmilu, na Vrhu sv. Miklavža, na Ustju in v Vintarjevcu okraj Litija, 6 dvorcev s 7 primeri; v Črncih, Starinovi vasi, na Sevčaku, Galušaku in pri Radoslavcih, okraj Ljutomer, v 5 dvorcih s 7 primeri; na Hlevnem vrhu, okraj Logatec, 1 dvorec in 1 primer; na Trdkovi, okraj Murska Sobota, 2 dvorca s 4 primeri; v Dolnji Sušici, okraj Novo mesto, 1 dvorec z 2 primeroma; v Radošah, Arneči, Bukovski vasi, pri Penku, v Slovenjgradcu, Prelogah, Šoštanju in na Topolšici, okraj Slovenjgradec, v 8 dvorcih z 12 primeri; v mestu Ljubljana 1 dvorec z 2 primeroma. — Perutninska kolera: na Razvanjah, okraj Maribor desni breg, 1 dvorec s 3 primeri. —

Prestale pa so sledeče nalezljive bolezni: Vranični prisad v Novakah, okraj Maribor d. b. — Šuštavec v Tiroseku, okraj Gornji grad. — Steklina v Murski Soboti, istoimenskega okraja, in v mestu Celje. — Svinjska kuga v Oplotnici, na Blatu, okraj Konjice; v Klinji vasi, okraj Kočevje. — Svinjska rdečica na Podvrhu, v Rakovljah, Medlogu, Zg. Hudinji, Drešnji vasi, na Prekopi, v Škofji vasi, v Rupah in Svetini, okraj Celje; v Stranicah in Gorici, okraj Konjice; v Oštercu, Globokem in na Goleku, okraj Krško; v Radežu, Lokavcu, na Vodiškem, v Zagorju, v Tremarjah, na Lokah, v Trbovljah, Hrastniku in pri Sv. Katarini, okraj Laško; na Savi, Muljavi, v Podmilu, na Vrhu sv. Miklavža, Ustju in Vintarjevcu, okraj Litija; v Gaberji, okraj Ljubljana-okolica; pri Črncih, v Starinovi vasi, Sevčaku in Galušaku, okraj Ljutomer; v Trdkovi, okraj Murska Sobota; v Radošah, Arneči, Bukovi vasi, pri Penku, v Slovenjgradcu, v Prelogah, Šoštanju in na Topolšici, okraja Slovenjgradec; v Cerovcu, okraj Šmarje pri Jelšah. — Perutninska kolera: v Cerknici, okraj Logatec. — Gnoloba čebelne zalege pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah.

Nujno opozorilo mlekarjem. Centralno mlekarško društvo v Ljubljani je izdelalo nove obrazce nekaterih knjig za blagovno knjigovodstvo mlekarških zadrug, in sicer „Prejemna knjiga za mleko“ (veliki in mali format), „Glavni fabrikacijski zapisnik“ ali „Blagovni skontro“, „Prodajni dnevnik za mlečne izdelke“ (veliki in mali format), „Prodajni dnevnik mleka“ (za mlekarne, ki oddajajo samo mleko), in „Izplačilna pola“ (knjiga). Mlekarne, včlanjene v Centralnem mlekarškem društvu, prejmejo te dni obrazce na vpogled. Naprošamo jih, da od obrazcev, ki jim ugajajo, t a k o j naroče toliko pol, kolikor jih potrebujejo za približno 3 leta, ker se jih bo natisnilo le toliko, kolikor bo naročil. Mlekarne, ki niso članice tega društva, a se zanimajo za nakup obrazcev, naj pišejo na gornji naslov, da jim dpošlje vzorce. — Pri-pominjamo, da so obrazci prirejeni na podlagi praktičnih izkušenj in potreb, ob sodelovanju mlekarških in knjigovodstvenih izvedencev ter bo ž njimi gotovo vsaki mlekarji ustrezno.

Čebelarstvo.

Čebelna družina.

Jože Okoren.

Zimski večeri nudijo ukaželjnemu čebelarju lepo priložnost, da izpopolni svojo strokovno izobrazbo. Brez strokovne izobrazbe je pravilno upravljanje, oskrbovanje in negovanje čebel nemogoče. Največ pogrškov napravijo čebelarji zaradi tega, ker ne poznajo ustroja, življenjskih potreb in navad čebelne družine.

Ustroj čebelne družine je tako čudovit in zanimiv, da se mu napreden čebelar nikdar ne more načuditi in ga do potankosti proučiti.

Čebelno družino tvorijo matica, čebele in trotje. Redno se nahaja v panju samo ena matica. Ona je razvita samica — vir življenja čebelne družine. Njena edina naloga je proizvodnja jajčec, iz katerih se potem razvijejo ali matice ali čebele ali trotje, v taki meri, kakor to zahtevajo življenjski interesi čebelne družine. Udejstvovanje matice je strogo omejeno ter popolnoma odvisno od razporejenosti čebelne družine, katero uravnavajo časovne, vremenske in pašne razmere. Matica se ne hrani sama. Hranijo jo mlade čebele s popolnoma prebavljivo hrano — mlečecem. Od količine zaužite hrane je odvisna množina jajčec. Čim boljša je paša, tem več hrane dobiva matica in tem več jajčec producira. V novembru in decembru, navadno tudi še v januarju, če ni pretoplo vreme, matica ne zalega. Od februarja dalje pa začne z rednim zaleganjem. Množina jajčec je od dne do dne večja ter doseže v maju vrhunec. V majniku producira matica v močni čebelni družini dnevno do 2000 jajčec, ki tehtajo dvakrat več kot znaša njena telesna teža.

Matica lahko vrši to težko nalogo le zaradi tega, ker se ne hrani sama, in pa ker so vsi njeni organi nalogi primerno ustvarjeni. Matica ima močne noge, velika krila, dolg zadek, a slabo razvit (zakrknjen) rilček in prebavne organe, nasprotno sta pa jajčnika ob času zaleganja izredno velika.

Matica se **oplodi le enkrat v življenju**, in sicer kmalu po rojstvu. Oprašenje se vrši zunaj panja v zraku. Trot, ki matico oplodi, takoj pogine, in se ga mora oplojena matica otresti, nakar se vrne v panj. Viden znak oplojenja, katerega je pred več kot 150 leti prvi opazil naš slavní čebelar Anton Janša, sta dve beli nitki v zadku. Ti nitki naslednji dan odpadeta. Pri oplojenju dobi matica od trota par sto milijonov semenskih klic, ki jih ima shranjene v semenski vrečici. Novo oplojena matica začne čez dva dni po oplojenju redno zalegati.

Zanimivo je, da oplojena matica leže oplojena in neoplojena jajčeca. Iz oplojenih jajčec se izležejo čebele in matice, iz neoplojenih pa trotje. Pa tudi neoplojena matica lahko leže jajčeca, iz katerih se izležejo živa bitja, in sicer trotje. Ta pojav imenujemo deviško - rodnost (parthenogeneso). Matice, ki leže samo neoplojena jajčeca, pravimo matica trotočka. Neoplojena matica začne zalegati le tedaj, če se zaradi neugodnega vremena, nepravilne razvosti ali pa zaradi pomanjkanja trotočkov nikakor ne more oploditi. V tem primeru jo začno čebele čez čas vkljub temu, da je neoplojena, močno krmiti.

Taka matica zalega samo neoplojena jajčeca. Življenska doba matice je zelo kratka. Navadno živi dve do tri leta. Vrhunec rodovitnosti doseže matica v drugem letu, nato pa začne polagoma rodovitnost pešati, dokler ne opeša. Znaki pešanja rodovitnosti so luknjičasta in grbasta zalega. Kakor hitro opazijo čebele, da matica ne odgovarja več zahtevam čebelne družine, si vzgoje iz oplojenih jajčec novo matico. V tem primeru čebele staro matico navadno takoj umore. Dostikrat jo pa pustijo živeti, dokler se mlada matica ne oplodi. Včasih pa celo do jeseni gospodarita v takem panju obe matici. Če panj plemenjak sam skrbi za obnovo matice, pravimo, **da prelega**.

Poleg preleganja se pa obnova matic vrši tudi potom rojenja. S prvim rojem zapusti svoj že urejeni dom stara matica. Le tedaj, če je matica stara in neobogljena, da ne more več leteti, izleti tudi s prvim rojem mlada matica. Takemu roju pravimo prvec s pevko.

Razvoj matice od jajčeca do popolnosti traja petnajst do šestnajst dni. Ko se čez tri dni izleže iz jajčeca žerka, dobiva ista ves čas samo popolnoma prebavno hrano — mlečec. Ta hrana vpliva na razvoj žerke tako, da se iz takega jajčeca izleže matica. Matica lahko takoj, ko se izleže, zleti.

Da ne oviramo matice pri njenem delu, in da je ne pohabimo, moramo upoštevati v praksi sledeče: Gnezdo ima v obliki krogle. Matica zalega v strogo določenem redu. Vsakih 22 dni se vrne matica na isto mesto, kjer iznova polaga jajčeca v že izpraznjene — izležene čebelne celice. Zaradi tega zaleženih satnikov ne smemo poljubno prestavljati, ampak jih moramo dati po končanem pregledovanju vedno na isto mesto. Gnezdo pregledujemo le tedaj, če je to res potrebno, drugače ga pa pustimo v miru.

Če hočemo matico vloviti, jo smemo prijeti le za krila ali pa oprsje. Vsak pritisk na zadek, je za matico lahko usodepoln, ker lahko povzroči jalovost ali celo smrt matice.

Ali je matica dobra ali slaba, spoznamo po zalegi. Zalega prvovrstne matice je strnjena, slabe pa luknjičasta.

Notice.

† **Angelus Mlejnik.** V frančiškanskem samostanu v Ljubljani je umrl č. g. p. Angelus Mlejnik, ki je bil vnet napreden čebelar in znan sotrudenik „Slovenskega čebelarja“. N. v m. p.

Za kuhanje voska je sedaj najugodnejši čas, zato ne odlašajte s kuhanjem do nastopa mraza. Male množine voščin se ne izplača kuhati, zato organizirajte skupno kuhanje voska po podružnicah.

Grinjavost (acarina) je nevarna bolezen odraslih čebel. Bolezen se pri nas še ni pojavila. Znanstveniki-čebelarji so več let proučevali to bolezen in iskali sredstev za njeno zdravljenje. Na mednarodnem čebelarskem kongresu „Apis Cluba“, ki se je vršil v avgustu 1929. v Berlinu, se je mnogo razpravljalo o tej bolezni. Angleški in šviški čebelarji-znanstveniki so poročali o Frowovem načinu zdravljenja te bolezni. Frow je zdravil to bolezen z zmesjo, ki jo je napravil iz dveh delov gazolina, dveh delov nitrobenzola ter enega dela safrila, s prav dobrim uspehom. Tudi drugi čebelarji-znanstveniki svetovnega slovesa so poročali o uspehih, ki so jih dosegli pri zdravljenju bolnih družin s Frowovim sredstvom, vendar so opozarjali, da še niso

trdne prepričani o popolni zanesljivosti tega zdravila, ter da bodo s poskusi še nadaljevali. V letošnji oktobrski številki šviškega čebelarskega lista je objavil znani bakteriolog dr. Otto Morgenthaler članek, v katerem poroča, da se je na podlagi večletnih poskusov v laboratoriju bakteriološkega zavoda v Liebefeldu pri Bernu v Švici, v poizkusnih čebelnjakih v La

Rippe in Studenu ter v mnogih okuženih čebelnjakih prepričal, da je Frowovo zdravilo učinkovito in popolnoma zanesljivo. Ta vest bo razveselila vsakega naprednega čebelarja, ker poznamo sedaj zanesljivo sredstvo za zatiranje te nevarne čebelne kuge.
J. O.

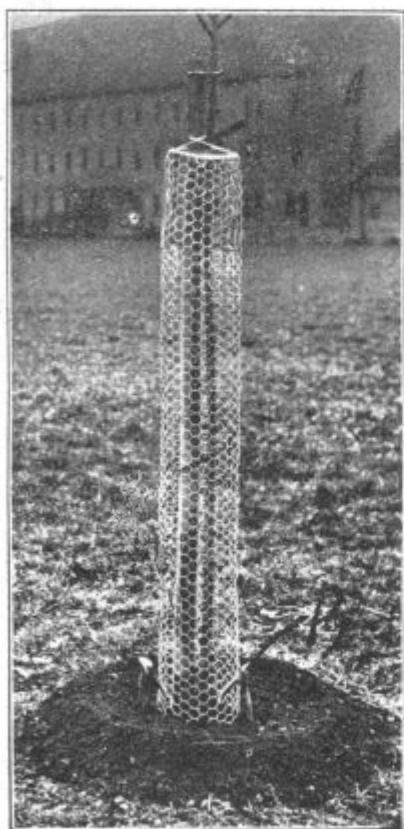
Gozdarstvo.

Zavarovanje sadnega drevja.

V 20. številki „Kmetovalca“ smo na str. 318. objavili, da daje kralj. banska uprava materialno podporo onim kmetovalcem, ki želijo zavarovati sadna drevesa s trpežnimi žičnatimi koški, s tem, da jim priskrbi te koške po polovični ceni. Te ugodnosti se hoče poslužiti večje število kmetovalcev-sadjarjev, kar sklepamo iz mnogoštevilnih prošenj, ki prihajajo na kralj. bansko upravo.

Kako zavarujemo drevje s koški?

Za navadne prilike zadostuje košek iz pocinkane žične mreže v obsegu 60 cm, v višini 1.30 m. Žična mreža za naročene koške je precej močno izdelana in stabilna.

Slika 61.

Žični košek za varstvo drevesca.

Drevo zavarujemo, da pritrdimo na kol košek tako, da je deblo od mreže povsod od vseh strani vsaj dva prsta proč. Nato privijemo okoli debla v višini koška (glej sl. 61. pod A) 4—5 prstov širok pas iz debelejšega papirja ali slame ali cunje, na katerega privežemo košek v obliki ležeče 8 tudi okoli kola, kjer ga dobro pričvrstimo. Spodaj (glej sl. 61. pod B) zabijemo v zemljo dve zagozdi (vejni kljuki), s katerima pritrdimo mrežo v zemljo, da se tudi spodaj ne more košek premikati. Če zapade izredno visok sneg, se koški odvežejo in dvignejo, sneg se pod njimi spodaj zatepta in nato se na rahlo isti prive-

žejo in pozneje, ko sneg skopni, koške zopet pravilno namestimo.

Žične koške dobavlja Kmetijska družba vsem onim, ki so pravočasno zanje zaprosili kralj. bansko upravo in prošnjo kolekovali s 5 Din. Cena koškom je 8 Din. Od te vsote plača prejemnik polovico takoj po prejemu, ostalo pa krije kralj. banska uprava iz v ta namen določene podpore. Kdor ne bo plačal vsaj v 14 dneh po prejemu koškov, odnosno po prejemu računa, se mu bodo zaračunile zamudne obresti.

Pripominjamo, da so ti izdatki, ki jih ima posestnik za nabavo koškov, gotovo malenkostni, ako si predočimo velikansko škodo, ki jo lahko zajec povzroči mlajšemu drevju. Pa tudi drugi načini zavarovanja drevja, n. pr. z ovijanjem s slamo ali z napravo drugačne ograje, stanejo mnogo več denarja, truda in dela, kakor pa majhen izdatek za žične koške. Z raznimi mažami pa smo imeli dosedaj slabe izkušnje.

Če zapade med tem časom sneg, dokler se dobava koškov ne izvrši, je zavarovati pač drevje na običajen način. Splošno se priporoča drevje pred nameščanjem koškov namazati, bodisi z apnenim beležem, bodisi s kako drugo mažo, t. j. z zmesjo ilovice, kravjeka in krvi, ki nima namena, da bi zajca odvrčala, temveč služi bolj za varstvo debla proti solnčnemu ožigu in zmrzali ter drugim nepravilnostim.

Sadjarji, poslužite se navedene ugodnosti, da zavarujete svoje drevje pred zajcem, ker dobava koškov po znižani ceni bo trajala le toliko časa, dokler bodo potrebni krediti na razpolaganje.

Kmetijska družba.

Navodila za podiranje gozdnega drevja.

Ing. Z. Ziernfeld.

(Dalje in konec.)

Od pravilnega podiranja gozdnega drevja ni le večja ali manjša izguba najdragocenejšega dela debla, ampak tudi varnost sekačev — gozdnih delavcev. Pogosto čitamo v časopisih o nesrečah, ki se dogajajo pri podiranju gozdnega drevja.

Mnogokrat sta kriva nesreče nepravilen način podiranja gozdnega drevja in neprevidnost gozdnih delavcev. Vsled tega ne bo odveč, če nakratko navedemo nekatera temeljna navodila za pravilno podiranje gozdnega drevja. Ako se bodo ta navodila upoštevala in najdragocenejši del debla bolj ekonomično izkoristil, se bo tudi število nesreč zmanjšalo.

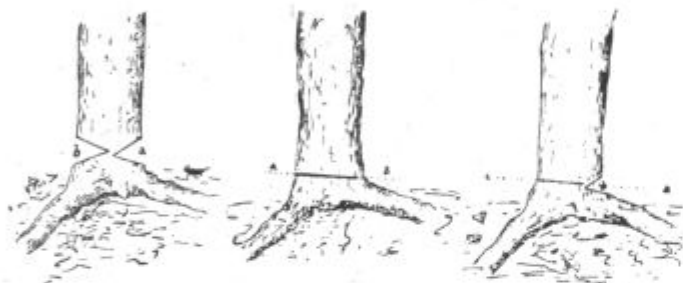
Najnavadnejši načini podiranja gozdnega drevja, pri katerih pridobivamo le nadzemeljske dele drevesa, so:

1. podiranje s samo sekiro,
2. podiranje s samo žago,
3. podiranje z žago in sekiro.

K točki 1. S samo sekiro podiramo navadno le v nizkih gozdih in spodnji les v visokih gozdih, torej

le tanjša drevesa. Le izjemoma, ako drugače ni mogoče, podiramo tudi debelejša debela samo s sekiro. Ko podiramo s samo sekiro, nasečemo deblo, na dveh nasproti si ležečih straneh, kakor kaže slika 62. Najprej nasekamo deblo s sekiro na oni strani, kamor nameravamo drevo podreti (naseka a), potem šele na nasprotni strani (naseka b). Naseko b napravimo nekoliko višje, kakor naseko a. Ti dve naseki morata biti kolikor mogoče majhni, da ne gre preveč dragocenega lesa v izgubo. Obe naseki segata skoraj do stržena. Navadno zadostuje potem lahek pritisk z roko na deblo na strani naseke b, da deblo pade v smer naseke a. Če pa je n. pr. drevo nagnjeno na nasprotno stran, kamor ga ne nameravamo podreti, moramo — če drevo že s pritiskom roke ne pade — pomagati s tem, da zabijemo klina.

Pri tem načinu podiranja gre pri debelejših deblih 4 do 7 odstotkov celotnega lesa v izgubo, in sicer najdebelejši in navadno tudi najdragocenejši del debela; pri tanjšem lesu pa izgubimo samo dva do tri odstotke. Zato naj se s samo sekiro podira le tanjše drevje.

Sl. 62.

Sl. 63.

Sl. 64.

K točki 2. Če podiramo s samo žago, podžagamo deblo od nasprotne strani (glej sliko 63.), kamor nameravamo deblo podreti, tako globoko, da potem s samim rahlim pritiskom z roko prevrnemo drevo v določeno smer. Pri debelejših deblih si moramo pomagati s klinom, da ga poderemo. Klin moramo uporabljati vselej, kadar je deblo zelo debelo in se žaga pri podžagovanju ustavlja. Čim globokejše gre žaga v deblo, tem globokejše je treba zabiti klin (zagozdo). Izguba lesa je pri tem načinu podiranja najmanjša. Navadno podiramo s samo žago tudi le tanjša debela, ker se pri debelejših deblih žaga kaj rada ustavlja in delo ne gre hitro od rok.

K točki 3. Najčešče pa drevesa podiramo z žago in sekiro. Nasekati je deblo najprej s sekiro na oni strani, kamor ga nameravamo podreti, ali pa z žago in sekiro zažagati in zasekati. Naseka naj bo majhna — največ $\frac{1}{4}$ debeline debela — in mora stati navpično na smer, kamor nameravamo drevo podreti. (Slika 64. — naseka b). Ko smo deblo pravilno nasekali, nastavimo žago na nasprotni strani debela. (Smer c — a na sliki 64.) Priporočljivo je, da nastavimo žago nekoliko višje od naseke in da žagamo nekoliko v pošev proti naseki, pri čemer si pomagamo s klinom.

Nekaj centimetrov nad zaseko napravljena zareza z žago ima namen, da prepreči padec debela v nepravo smer in da deblo, ko se prevrne, ne zdrkne nazaj, kar je posebno nevarno za sekače. Ko smo deblo dovolj globoko podžagali, zadostuje navadno rahel pritisk z roko, da se deblo prevrne. Če se pa deblo s pritiskom samim še ne prevrne, moramo pomagati s klinom.

Izguba pri tem načinu podiranja debel je 1 do 1.5 odstotka celokupne telesnine debela. Podiranje z

žago in sekiro gre ravnotako naglo, kakor podiranje s samo sekiro ali s samo žago.

Najpoglavitejša nadaljnja navodila za podiranje gozdnega drevja so:

1. Drevo moramo podreti tako, da napravi pri padcu najmanj škode na mladju in na ostalem drevju.

2. Drevo moramo podreti tako, da se deblo samo kolikor mogoče malo poškoduje. Ko podiramo debela na ravnini, moramo paziti, da ne pade deblo preko jarka, preko zemeljske kotline in tudi ne preko zemeljske izbokline, ker se tedaj deblo kaj rado prelomi. Na nagnjenem, toda ne prestrmem pobočju moramo drevo podreti tako, da pade na gornjo stran, ker se tako pri padcu najmanj poškoduje. V strmih in zelo strmih legah pa se drevo iz varnostnih ozirrov podere navzdol.

3. Doba sečnje je odvisna od vremenskih razmer, od razpoložljivih gozdnih delovnih moči, od vrste lesa, od načina, kako nameravamo les porabiti, ter od načina gozdnega obrata (sečnjo na čisto, oplodna in prebiralna sečnja). Najugodnejša doba za sečnjo je zima, kajti ob zimski sečnji kakovost lesa najmanj trpi. Tudi varuje snežna odeja mlad naraščaj pred poškodbami. Vsled tega je rok za sečnjo po § 78. gozdnega zakona z dne 21. decembra 1929, določen od 1. oktobra do 1. aprila. Ker pa povsod in vselej ni mogoče sekati pozimi, so izdala sreska načelstva odredbe o izjemnih rokih. O tem je poročal „Kmetovalec“ na strani 180. v 11. številu letošnjega letnika.

4. Ob močnem vetru in takrat ko zmrzuje, naj se podiranje gozdnega drevja sploh opusti, ker je podiranje za sekače takrat najbolj nevarno.

5. Če je pri sečnji zaposlenih več skupin (partij) gozdnih delavcev — sekačev, morajo biti posamezne skupine delavcev med seboj oddaljene vsaj toliko, kolikor znaša dvojna višina dreves.

6. Debelejša debela naj se po možnosti podirajo le s sekiro in z žago, ker je ta način podiranja za delavca najbolj varen.

7. Deblo naj se poseka čim nižje pri tleh, tako da ni parobek večji od tretjine premera.

Notice.

Nagrade za uplenjene divje prasiče.

Za odslej ustreljene ali na kak drug način uplenjene in ubite divje prasiče bo kralj. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani podeljevala nagrade. Za živali, težke nad 80 kg se priznava nagrada 200 Din, za živali izpod 80 kg teže, pa 100 Din, ne oziraje se na spol.

Kdor se poteguje za nagrado, mora vložiti prošnjo, kolekovano s 5 Din, naslovljeno na pristojno sresko načelstvo. Pristojno županstvo izgotovi za sresko načelstvo nekolekovano potrdilo, v katerem navede čas, kraj in druge okoliščine, ki so odločilne za podkrepitev verodostojnosti, da je prosilec ubil divjega prasiča.

Ing. A. Š.

Podpore oškodovanim po divjih prasičih.

Ker po lovskih zakonitih predpisih lovski gospodarji (t. j. zakupniki in posestniki samosvojih lovišč) niso dolžni povrniti škode, napravljene po divjih prasičih, bo odslej kralj. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani plačevala — po vsakokratnem predhodnem odobrenju ministrstva za šume in rudnike — nekaj odškodnine iz sredstev banovinskega lovskega zaklada, po razpoložljivih sredstvih. Škoda se bo povrnila v obliki podpore, ki ne more presegati polovice ugotovljene škode.

Kdor prosi za tako podporo, mora s kolekom za 5 Din opremljeno prošnjo vložiti na pristojno sresko načelstvo, ki bo odredilo ugotovitev škode. Sreska načelstva bodo poskrbela, da se škoda točno ugotovi na najenostavnejši in najcenejši način.

Ing. A. Š.

Zadružništvo.

Težave in ovire zadružnega vnovčevanja.

Dr. Vlado Valenčič.

Mnogokrat je vzrok neuspehov zadružnega vnovčevanja v tem, da za svoje blago ne najdemo na trgu kupcev, ker blago ne odgovarja željam in potrebam trga. Tisti, ki nudi na trgu tako blago, kakor ga trg zahteva, more računati, da ga bo dobro prodal. Saj pri nas sami dostikrat opažamo, da istočasno, ko ena mlekarska zadruga toži o pomanjkanju kupcev za njene produkte, je drugi mogoče, da vse blago proda in bi mogla prodati še mnogo več. Vzrok je največkrat v tem, da je blago druge zadruge bolj vpeljeno na trgu in se zato tudi več zahteva, bolj pa je vpeljeno zato, ker je boljše.

Kakor v tem primeru, je povečini tudi v drugih primerih glede zadružnega vnovčevanja. Kjer se zadruge v pogledu kakovosti ne prilagodijo zahtevam trga, tam je njihov trud zastoj in neuspeh gotov.

Današnji trg ima svojo posebno značilnost v tem, da zahteva velike množine blaga enotne kakovosti. Zlasti ima to lastnost svetovni trg, na katerega smo tudi mi z mnogimi našimi kmetijskimi produkti navezani. Zato je vprašanje standardizacije kmetijske produkcije važno gospodarsko vprašanje, kajti standardizacija gre za tem, da poenoti kmetijsko produkcijo.

Beseda „standard“ je angleška in pomeni približno toliko kot „normalna mera“. V drugem pomenu pa nam ta izraz označuje nekaj zglednega, prvovrstnega in standardno blago imenujejo tako, ki ima te lastnosti.

Pri nas imamo n. pr. razne vrste jabolk. Pri posameznem sadjarju so zastopane vse mogoče sorte. V tem primeru je delo vnovčevalne zadruge nemogoče, oziroma ne more biti uspešno. Kajti dobro se da prodati le enotno sortirano sadje, ker le na takega kupci reflektirajo. Pri našem sadjarstvu pa je težko zbrati v majhnem okolišu večje množine enotnega sadja in je seveda zato prodaja veliko težje vprašanje, pa tudi stroški, ki s prodajo nastanejo, so znatno večji. Isto kot s sadjem, je tudi z drugimi pridelki, ki pridejo pri našem kmetu za prodajo v poštev, n. pr. s fižolom, z vinom itd. Ta neenotnost produkcije je ena izmed hib našega kmetijstva, izboljšanje bo v veliki meri odviselo od zavedljive rešitve tega vprašanja.

Zavedati se moramo, da kakovostno blago še vedno dobi kupce vključno veliki gospodarski krizi. Poenotenje je pravzaprav ena izmed poti, ki nas pelje iz krize. Tudi v drugih državah, v katerih se kmetijstvo nahaja v morda še slabšem položaju, kakor pri nas, delajo na izboljšanje s tem, da umerjajo kmetijsko produkcijo na pot standardizacije. Nemčija je za to najboljši primer iz zadnjega časa. Tam se je deloma že izvedla, deloma se še dela na standardizaciji jajc, mlečnih izdelkov in sadja.

Standardizacija pridelkov je stran kmetijske tehnike, zato ne bom razpravljaj o tem, ker so o tem poklicani govoriti drugi. Je pa standardizacija predpogoj zadružnega vnovčevanja. Dokler ne bomo imeli izvedene v naši kmetijski produkciji standardizacije, toliko časa tudi ne bo mogoče izvesti zadružnega vnovčevanja.

Pridelovanje kakovostnega blaga v skrbni izbiri in enotnem pakiranju pomeni dostikrat že rešitev vprašanja prodaje, kajti pridelovanje kakovostnega blaga zagotovi konsumentu dobro in vredno blago, ki ga brez skrbi kupuje, ustvarja tudi novo potrošnjo, dviga produkcijo, daje producentu boljše cene, dviga rentabiliteto in omogoča uspešno konkurenco z inozemstvom in odpira celo tuje trge.

Za zadružno vnovčevalno organizacijo, pa naj bo na kateremkoli polju in s katerimkoli produkti, je vprašanje standardizacije življenjsko vprašanje. Po pravici pravijo v Ameriki: „Najbolj zanesljiva pot, da se zadruga upropasti, je prodaja nesortiranega blaga.“ Zadruga morejo standardizirati prvič nasproti svojim članom, da omogočijo plačevanje pravične cene, drugič pa proti konsumentom, da z blagom lahko konkurirajo na trgu.

Za naše razmere bi prišla v poštev po mojem mnenju predvsem standardizacija mlečnih izdelkov, jajc, sadja, fižola, krompirja, zelja in vina. Posebno važno polje zadružnega vnovčevanja pa je vnovčevanje mleka in mlečnih izdelkov. Tudi tu bi mogla standardizacija z izboljšanjem kakovosti napraviti lep napredek. V drugih državah imajo n. pr. za surovo maslo vpeljane zaščitne znamke, ki dajejo konsumentu garancijo za kakovostno blago, producentom pa, ko je znamka že udomačena, zagotovijo odjem. Seveda mora delo za izboljšanje kakovosti priti z uvedbo mlečne kontrole, ki mora začeti že v hlevu z razumnim krmljenjem in po potrebi tudi z zadružno nabavo plemenske in mlečne živine, s čemer se ustvarjajo prvi predpogoji za doseg kakovostnega blaga. Obenem z izboljšanjem kakovosti in s standardizacijo je treba izvesti tudi vnovčevanje, kajti kmetovalec bo le tedaj stremel za izboljšanjem, če bo imel od zadružnega vnovčevanja tudi gospodarske koristi.

Če sem v svojem prejšnjem ter v tem članku govoril o ovirah in težavah zadružnega vnovčevanja, nisem to storil mogoče zaradi tega, ker bi smatral tako vnovčevanje za težko izvedljivo. Opozoriti sem hotel le na tiste predpogoje, ki so za uspeh, kakor nas uči izkušnja, potrebni. Te predpogoje si moramo ustvariti, v kolikor jih nimamo, potem bomo lahko gradili na ta temelj našo zadružno vnovčevalno organizacijo.

Finančno stran vnovčevalnih zadrug pa je v svojem članku: „Zadruga za vnovčevanje kmetijskih pridelkov in njih kapital“ (glej „Kmetovalec“ od 30. septembra t. l.) obravnaval dr. Basaj, zato meni o težavah, ki nastajajo pri tem vprašanju, ni treba razpravljati, ampak opozarjam le na omenjeni članek.

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe dne 12. novembra 1931.

Seji je načeloval družbeni predsednik g. Oton Detela, navzoči so bili gg.: podpredsednika Hauptman in Lenarčič ter odborniki Brulc, Jan, Kersnik, Piber, Rus, Steblovnik, Štrcin, Sušteršič, Vesenjaj, ravnatelj ing. Lah in kot zapisnikar strok. tajnik Kafol.

G. Levstik se je opravičil.

1. G. predsednik je otvoril ob pol 11. uri sejo, pozdravil navzoče ter ugotovil sklepčnost. Naznanil je zbranim tužno vest, da je preminul občespoštovani in ugledni posestnik ter odbornik Kmetijske družbe g. S. Robič v Limbušu. Pri pogrebu pokojnika je družbo zastopal g. odbornik Levstik ter vodja skladišča v Mariboru g. Škerl, ki sta položila na grob venec Kmetijske družbe. Vdovi je družba izrazila sožalje. — Navzoči so se v znak počaščenja pokojnika dvignili s sedežev in mu zaklicali „Slava mu!“

G. predsednik je poročal dalje o skladišču v Ljubljani. Družba je morala prvoten načrt na zahtevo magistrata ponovno izpremeniti. S tem so nastali seveda novi stroški, ki bodo znašali okrog 10.000 Din. Posebej je bilo treba še izvesti kanalizacijo, dogovorno s sosednjo hišo Železniškega doma, ki bo stala okrog 5000 Din. Po trikratni ustavitvi dela se je stavba nadaljevala. Če bo vreme ugodno, bo stavba do Božiča popolnoma gotova. — **Poprava hiše v Mariboru** je bila oddana tvrdki ing. Jelenc & ing. Šlajmer za 92.000 Din. Večina tega dela bo izvršena deloma sedaj v jeseni, odnosno tekom zime, preslikanje pa šele spomladi, ko bo vreme ugodno. — **Nakup zemljišča za drevesnico.** V bližini Ljubljane je naprodaj večja travniška parcela v izmeri dveh ha, ki bi bila primerna za drevesnico. Glavni odbor je sklenil njen nakup.

2. Sledilo je poročilo ravnateljstva. Najvažnejša akcija Kmetijske družbe od zadnje odborove seje je bilo **poskusno oranje s Sackovimi plugi po deželi**. Družba je isto izvedla v trinajstih krajih pri podružnicah na Gorenjskem in Dolenjskem. To akcijo je vodil družbeni uradnik g. Cerkvenik in zastopnik tvornice Sack g. Götting. Podrobnejše poročilo o tem je objavljeno v „Kmetovalcu“. Ugotovilo se je, da bo ta akcija imela ugoden uspeh ne samo za razširjenje plugov, ampak tudi za splošno odprodajo drugih kmetijskih strojev. — G. drž. živinozdravnik Josip Samec je podal ostavko kot zastopnik družbe pri sreskem kmetijskem odboru v Murski Soboti. Na predlog tamošnjih kmetijskih podružnic in rodovniških odsekov je Kmetijska družba na njegovo mesto imenovala g. Štefana Kuharja iz Puconcev, št. 30. — **Za potovalno kmetijsko razstavo po železnici**, ki jo priredita kmetijsko in železniško ministrstvo, se je pri Dravski banovini ustanovil poseben pripravljalni odbor, ki bo zbiral material zanjo. V tem odboru je Kmetijska družba zastopana s podpredsednikom in tajnikom. — Gozdarski odsek banske uprave je določil znesek 22.000 Din za podporo pri nabavi žičnih koškov za drevesa proti zalcem. Družba je prevzela izvedbo te akcije in se pobrigala za nabavo cenenih koškov. Kakor dosedaj izgleda, bodo ti koški stali s podporo 4 Din komad. — V tem vprašanju so gg. odborniki stavili svoje predloge glede višine mrež, kakovosti žice, namestitvev istih itd. ter priporočili, naj se ta akcija pospeši. — (Dalje prih.)

Vabilo

k izrednim občnim zborom podružnic Kmetijske družbe.

Cerknica, 13. decembra 1931. ob eni uri popoldne v kaplaniji;

Št. Jurij ob Ščavnici, 13. decembra 1931. ob dveh popoldne v banovinski viničarski šoli v Kapeli;

Šiška, 26. decembra 1931. ob dveh popoldne pri načelniku, Zg. Šiška 32.

Družbene vesti.

† Franc Golob. V nedeljo, 22. novembra t. l. je preminul g. Franc Golob, graščak na Lesnem brdu. Pokojni je bil star komaj 52 let ter priznan in praktičen gospodarstvenik. Kot absolvent trgovske akademije v Gradcu, je služboval dolgo let pri raznih bančnih zavodih, nakar je postal lastnik premogokopa v Pitomači. Vsled posledic vojne, ker je bil hudo ranjen, si je želel tihega življenja. Ustanovil je na lepem posestvu Lesno brdo prvo, največjo in najvzornejšo perutninarstvo farmo v državi ter pričel z rejo čistih kokoši leghorn, deloma tudi z rejo rjavih štajerskih kokoši. Bil soustanovitelj in zvesti član odseka za perutninarstvo Kmetijske družbe. Naše kmetско gospodarstvo je s pokojnikom izgubilo vrlega moža-perutnarja. Ohranimo ga v najlepšem spominu, saj bo za vedno zapisan kot moderen pokretnik našega perutninarstva! — **Selekcij. odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani.**

Kmetijsko - gospodarska vprašanja in odgovori. Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom, ki so podpisani s polnim imenom, če so pismu priloženi 3 Din (v znamkah) za odgovor. Vprašanja brez podpisov in navedbe naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

Nove znamke. Po 30. nov. t. l. ne bodo več veljavne dosedanje znamke in dopisnice, vsled česar opozarjamo, da po tem dnevu dopisniki na družbo svojih pisem s istimi ne frankirajo in ne uporabljajo starih dopisnic, kajti družba jih ne bo prevzela kakortudi ne premalo frankiranih pisem, za kar vse je plačati kazen.

Nove poštne pristojbine. Opozarjamo, da se s 1. decembrom t. l. zviša poštna pristojbina za pisma na 1-50 Din, za dopisnice pa na 75 para.

Filmska kmetijska predavanja

v ljubljanski in kamniški okolici v mesecu decembru 1931. priredi Kmetijska družba in Agrikulturno-kemični urad v Zagrebu, in sicer:

1. Na Ježici, v nedeljo, 6. decembra od 8. do 10. ure popoldne; 2. v Šiški, v ponedeljek, 7. decembra od 6. do 8. ure zvečer; 3. v Št. Vidu nad Ljubljano, v nedeljo, 6. decembra od 3. do 5. ure popoldne; 4. pri Dev. Mariji v Polju, na praznik, 8. decembra od 8. do 10. ure popoldne; 5. v Dolu pri Ljubljani, na praznik, 8. decembra od 3. do 5. ure popoldne; 6. v Mengšu, v soboto, 12. decembra od 6. do 8. ure zvečer; 7. v Kamniku, v nedeljo, 13. decembra od 10. do 12. ure popoldne; 8. v Domžalah, v nedeljo, 13. decembra od 3. do 5. ure popoldne.

Filmska predavanja se vrše le v krajih, kjer je električna razsvetljava, primerna dvorana in kontaktna naprava za namestitev kino-aparata.

Dalje se vrši v Središču ob Dravi, v soboto, 19. decembra ob 8. uri zvečer v šoli predavanje o živinoreji in travništvu (predava ravnatelj ing. Lah).

Vojnik. Tukajšnja Kmet. podružnica bo imela žrebanje velike kmet. efektne loterije dne 8. dec. 1931. Vse, ki so prejeli naše srečke, prosimo, da jih čim prej razprodajo in nam denar do 6. decembra nakažejo, kakor tudi do tega tega časa ev. neprodane srečke vrnejo. Srečke, za katere ne bomo imeli nakazila do 8. decembra, so brez vrednosti. — Posestnike srečk vabimo, da se žrebanja osebno udeležijo v Vojniku ob 2. uri popoldne.

Za uredništvo odgovarja: ing. R. Lah. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnikova nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani.

Odgovoren J. Vehar.

POSJOJILNICA V MARIBORU

r. z. s. o. z.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1892.

Obrestuje nevezane **hranilne vloge** po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2%.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000--.

Rezerve znašajo nad Din 6.000.000--.

Posojila dale članom na vknjižbo po 8%, na osebne poročitve po 9%.

Inserirajte v
„KMETOVALCU“

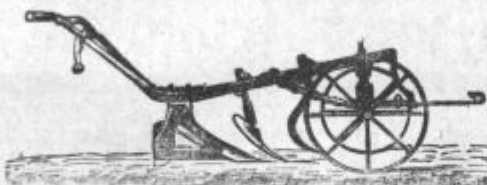

ki je res izvrstna in okusna,
zdravilna in zelo izdatna

Splošno znane najboljše

originalne SACK-ove pluge

katere vrste
smo vpeljali
že pred več
kot 30 leti
pri kmetij-
stvu v Slo-

veniji, dobite
vedno v naj-
novejši izpe-
ljavi in po
najnižji ceni
pri trdki:

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino, vsakovrstnimi stroji in orodjem
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 16.

LJUDSKA POSJOJILNICA

registrevana zadruga z neom. zavezo
V LJUBLJANI

obrestuje vloge in dale posojila in kre-
dite pod najugodnejšimi pogoji. Svoje
prostore ima tik za frančiškansko cer-
kvijo v lastni palači, Miklošičeva c. 6.

HRANILNE VLOGE ZNAŠAJO NAD 190 MILIJONOV DIN.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najsta-
rejši slovenski koledar, ki je bil
že od naših pradedov najbolj
upoštevani in je še danes naj-
bolj obražan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar člo-
vek potrebuje vsak dan: Katoliški ko-
ledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi,
vremenskimi in dnevnimi znamenji; —
solnčne in lunine mrke; — lunine spre-
membe; — poštne določbe za Jugo-
slavijo; — lestvice za kolke, za pobot-
nice, kupne pogodbe in račune; — kon-
zulate tujih držav v Ljubljani in Za-
grebu; — vse selme na Kranjskem, Ko-
roškem, Stajerskem, Prekmurju, Med-
žimurju in v Julijski Benečiji; — pre-
gled o koncu brelosti živine; — popis
vseh važnih domačih in tujih dogodkov
v preteklem letu; — tabele za računa-
nje obresti; — življenjepise važnih in
odločilnih oseb s slikami; — oznanila
predmetov, ki jih radi kmetovalec in
žena v hiši. — Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh
večjih trgovinah in se lahko naroči
tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnik na sl. d. d.
v Ljubljani.

Govori se

med našimi gospodarsko jasno mislečimi kmeto-
valci, da se uporaba

Nitrofoskala - Ruše

tudi v današnjih časih dobro izplača.

Zato bo v Vašo korist če tudi vi gnojite z nitrofoskalom. Pri gnojenju
travnikov pa ne pozabite na: **apneni dušik.**

Naročila sprejema Kmetijska družba

in vse njene kmetijske podružnice.

Tvornica za dušik d. d., Ruše
pri Mariboru.

Tvornica Borek, Kačez

izdeluje prvovrstne slamoreznice za ročni in motorni pogon, reporeznice, mline za drobljenje oljnih pogač, drobljače za zdrob in vinske stiskalnice.

Zastopstvo ima:

Kmetijska družba v Ljubljani

Kmetovalci, čitajte kmetijsko - strokovne knjige!

KMETIJSKE KNJIGE

in gospodarska navodila, ki jih ima naprodaj

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

NOVI TRG ŠTEV. 3.

Splošno kmetijstvo.

F. Štupar, Navodilo, kako je sestavljati poročila o letni	5.—
B. Skalicky, Kmetijske razmere na Češkem (broš.)	10.—
I. Majdlč, Nasveti za hišo in dom (vez.)	30.—
Vilj. Rohrman, Kmetijsko gospodarstvo	26.—

Travništvo.

Weinzleri - Turk, O sestavljenju in setvi travnih mešanec (broš.)	15.—
Inž. Turk, Navodilo o gnojenju travnikov	5.—

Vinarstvo in kletarstvo.

B. Skalicky, Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja, ter vzgoja trt na špalirju (broš.)	10.—
A. Zmavc, Vinarstvo (vez.)	66.—
Imenik vinogradnikov mariborske oblasti	10.—

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

M. Humek, Breskev in marelica (broš.)	10.—
M. Humek, Praktični sadjar (vez.)	80.—
M. Humek, Sadje v gospodinjstvu (broš.)	24.—
M. Humek, Sadno vino ali sadjevec (broš.)	10.—
F. Kafol, „Sadjarstvo“	10.—
M. Humek, Pet slik od žlahtnih hrušk	10.—
M. Humek, Domači vrt (vez.)	40.—

Din

Jos. Priol, Spravljanje, razbiranje, vlaganje, shranjevanje in razpošiljanje sadja (broš.) 15.—

Živinoreja in živinozdravstvo.

Franc Černe, Živinoreja (vez.)	120.—
Steuert - Jamnik, Sosedu Razumnika „Konjereja“	15.—
F. Dular, Domači živinozdravnik (vez.)	44.—
A. Silvnik, Perutninarstvo (vez.)	50.—
Al. Jamnik, Reja domačih zajcev (broš.)	10.—
Dr. A. Jenko & A. Inkret, Umna reja kuncev	16.—
A. Pevc, „Sirarstvo“ (vez.)	70.—

Čebelarstvo.

A. Janša, Nauk o čebelarstvu (broš.)	24.—
Ant. Žnidaršič, Naš panj (vez.)	40.—

Razne gospodarske knjige.

M. Kostanjevec, O užitnosti vina in mesa (broš.)	8.—
A. Šivic, Poljudno navodilo za merjenje lesa	15.—
J. Künzle, Zel in plevel „Slovar naravnega zdravilstva“ (vez.)	75.—
J. Künzle, Zdravilna zelišča (broš.)	8.—
L. Purgaj, Gospodinjstvo (broš.)	40.—
A. Beg, Naše gobe, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob (vez.)	50.—
Inž. A. Šivic, Gozdarstvo v ljublj. obl.	35.—
Dr. Spiller-Muys, Planinski zakoni (broš.)	20.—
Zbirka zakonov (38. snopič, broš.)	26.—
I. M. Vičič, Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice	12.—

Po prejemu denarja se takoj odpošljejo knjige!

Ob naročitvi knjig zahtevajte pošto položnico!

Za jesensko in zimsko škropljenje sadnega drevja proti raznim škodljivcem je priznano najuspešnejše sredstvo

ARBORIN

Izdeluje ga trdka

„CHEMOTECNA“

družba z o. z.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne)

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvostvne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

M

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače žitnine je brezdomno

ki pospešuje rasti, odebelitev in omastitev domače, posebno klovne žitnine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din.
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotovža.)

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje: 1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe. b) vse premično blago, mobilje zvonove in enako. c) poljske pridelke, žito in krmo. 2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu. 3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah. Zastopniki v vseh mestih in farah.

17

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SOČNA) ULICA 1

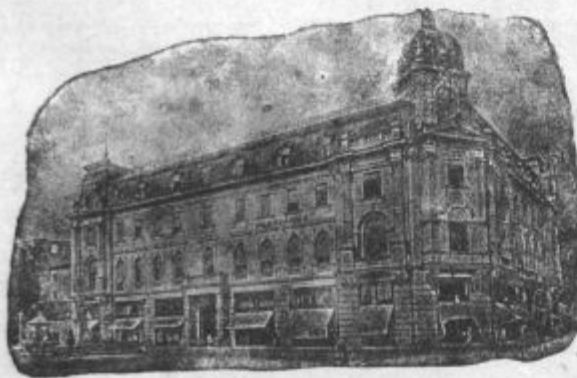

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5-5%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka d. a. k. na rente. Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vlozne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12^{1/2}., in od 3.—4^{1/2}., le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12^{1/2}., ure.

Telefon 2847.
Brzjavi: »Kmetški dom«.
Račun pošt. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

Ustanovljena leta 1881

Celjska posojilnica

d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje vse denarne posle.

Lastna glavica in rezerve Din 14.500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11
Šoštanj, (v lastni hiši)

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljnja beseda po 1 Din.
Upravništvo ne prevzame posredovanja.
Vsakega 10 in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Brinje, in slive za žganjekuho
oddaja po ugodnih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2. Zahtevajte ponudbo. 87

Dvovprežno lahko kočijo
polkrito, rjavo pleskana, dobro ohranjena, ima po zelo nizki na prodaj: Kmetijska družba v Ljubljani. 280

Laško brinje, kraško brinje, fige
in di najceneje Sever & Komp., Ljubljana, Gospodarska cesta 5. 296

Cepljene trte
nudi I. trsničarska zadruga v Sloveniji pri Sv. Lovrencu v Slov. goricih, p. Juršinci pri Ptuj, žel. postaja Moškajci, skladišče v Hlaponcih. — Ima tudi močne dvoletne trte, sposobne za posajenje. — Zahtevajte brezplačni cenik na kratek naslov: Trsničarska zadruga, p. Juršinci 292

Nova živinska trgovina!
Valentin Rahne, posestnik v Zalogu 7. pri Dev. Mar. v Polju je pričel trgovino z rogato živino. Na prodaj bodo vedno kравe (dobre mlekarice) in plemenjaki raznih pasem. Po naročilu preskrbim in nakupim vsakovrstno živino v najugodnejših krajih. 310

Trte in sadno drevje!
Cepljene trte, kluče, korenjake in sadno drevje ima na prodaj: Poljedelsko društvo v Ptuj. 311

Petelinčke,
štajerske, standard, 6 mesecev stare, oddaja po Din 50.— F. Kuponik, Kostrivnica-Podplat. — Od februarja naprej tudi valilna jajca! 312

Cepljene trte,
v sortah: muškati silvanec, laški in renski rizling, beli burgundec, kraljevina, Neuburgovec in žlahtnina na vzdržljivih podlagah, selekcioniran material, oddaja najceneje: Mart. Hrga, Bratonečice p.: Velika Nedelja. 313

Jabolčnik,
sladki, popolnoma pristen, po nizki ceni v vsaki množini od 150 lit. oddam. Mart. Hrga, Bratonečice. p.: Velika Nedelja. 314

2 montažonski čistokrvni kravi,
4 in 12 let stari, 2 krat premovani, ima naprodaj Oražem Jakob v Ribnici na Dotenjskem. 315

Jabolčnih divjakov,
več tisoč prvovrstnih in po nizki ceni nudim: Adolf Sauperl, Sv. Barbara pri Mariboru. 316

Lepega bika,
pristine simodolske pasme, 3 leta starega (izvrsten plemenjak) ima na prodaj: Kosler Josip, Lipe št. 15 na Barju, pošta: Ljubljana. — Poštni predal št. 156. 317

Mozaični tlakovi,

stopnice, ograje, cevi, podboji. Cementarna I. Gostinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 144

Novi roman!

Poceni berete lepe povesti v družinskem tedniku „Roman“, Ljubljana, Breg 10. Pravkar je začel izhajati zgodovinski roman „MOST VZDIHOV“. 324

Na zahtevo pošlje uprava 1 številko na ogled. 324

Cepljene trte in sadno drevje!

Marelce in breskve najboljše vrste in 8 vrst cepljenih tri na podlagah: Goethe, Rip, portalis, Bertandieri itd. ima na prodaj: Franc Kovač, posestnik drevnice in trtnice v Jankovi, p. Vojnik pri Celju. 264

Prasički!

Imam za oddati večjo množino prasičkov različne starosti. Ing. H. Jeschoung, Arjavas p.: Petrovče. 298

Montaž. živina naprodaj!

3 teletke od 1½ meseca do 6 mesecev, 1 telica 1½ leta stara, 1 krava privesnica; vse živali čistokrvne montažonske pasme, najboljših mlekaric: Graščina Cemšenik pri Dobu. 308

500 dinarjev tedensko plačamo
zgovornim osebam z številnimi poznanstvi. „Perssons“, Ljubljana, poštni p. e. al 307. Znamko za odgovor. 214

Dve kravi,

ena z tretjim, druga s petim teletom, simodolske pasme, ima na prodaj: Jože Vrtačnik, Vič 48 pri Ljubljani. 318

Zelo lepa breja svinja,

se proda na Viru št. 3 pri Domžalah. 319

Cene cepljenim trtam znižane!

Po 1.20 Din za komad, nudi la selekcionirane cepljene trte najboljših trsnih sort, cepljenih na razne podlage: Uprava banovinske trsnice in drevnice v Pekrah, pošta Limbuš. 320

Prodaj čistokrvne plemenske peteline,

selekcionirane, od najboljših nesnic: 5 Leghorn Golob - Božjakovina reje, 2 Ebenfurd, 8 štajerskih jugoslovanskega standarda, 2 Freilassing reje, 30—60 Din, Josip Kajfež, Videm-Dobrepolje. 321

Ovčja volna!

V izdelovanje sukna sprejemam vsako množino ovčje volne proti plačilu od metra, izdelujem trpežno sukno raznih vzorcev. Josip Triplat, tov. sukna, Moste, p.: Zirovnica, Gorenjsko. 322

20 lepih petelinov in kokoši,

čiste štajerske pasme za osveženje krvi ima po zmerni ceni na prodaj: Perutninarški odsek v Teharjah pri Celju. 323

Vsa zdravila za ljudi in živino

naročate lahko iz lekarne na Vrhnikih. Posebno priporočamo: Hočevarjevo Aromatično železno tinkturo, priznano najboljšo sredstvo zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost. Je boljše kot vsako železno vino! Pol litera steklenica 20 Din. Naročiti in porabiti je 3 steklenice. Želodčni prašek, ki učinkuje pri želodčnem katarju, o je pri tiščanju in bolečinah v želodcu, želodnem krču, kislem izpahevanju in blavanju. Skatija 20 Din. Tussocol sirup zoper pljučne bolezni. Obilne kašelj, izčisti pljuča in dviga tek. 1 steklenica 40 Din. Nervocol, ki vsebuje kolo, železo in fosfor. Deluje odlično pri živčnih boleznih, utrujenosti in nervoznosti. Okrepi in vrne tek. Steklenica 40 Din. Za domače živali: Sadnikarjev zdravilni prašek za prasičke. Sigurno zdravilo zoper bolezni na prebavih, ki čisti in odvaža kožne bacile. Pospešuje tek in reje živali, ter zabrani izbruh rdečice. Zavoj 12 Din, 10 zavojev 100 Din. — Bosulin svečice. Edino zdravilo zoper strupenost vnetje pri govedih. Zanesljivo zoper jalovost krav in telic. Skatija z 12 svečicami 30 Din. — Protikataralni prah za konje. Preizkušeno zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Skatija 20 Din. Lekarne pri „Angelju Varhu“ na Vrhnikih šteje 96. Imenovanih zdravil se ne dobi nikjer drugod, zato naročite naravnost od mene! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! Pri večjih naročilih popust!

Bolne ženske

dosežejo z rabo prirodnih grenčice „Franz-Josef“ neovirano lahko izpraznijo črevesa, s čimer je pogosto v zvezi izredno dobrodejen učinek na obolele organe. Stvoritelji klasičnih učbenikov za ženske bolezni pišejo, da so ugodne učinke vode „Franz-Josef“ potrdila tudi njih raziskavanja. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Sadna drevesa in vinske trte,

najrazličnejših sort v izborni kvaliteti, po najnižji ceni dobite v Drevesnici Ivan Gradišnik, Smarjeta, p.: Celje. 307

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, Gospodarska c. 2.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lasne tovarne

15 letna garancija.
Vezenje se poučile pri nakupu brezplačno

Pisalni stroji „A D L E R“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Nero. Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje tudi na obroke

Cenike franko in sastonj.

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad Din 100.000.000.—.